

การดำเนินงานของหอการค้าและสมาคมการค้าที่มีต่อการส่งเสริมการส่งออก

ปัญหาเศรษฐกิจที่สำคัญซึ่งประเทศไทยกำลังประสบอยู่คือ การขาดดุลการค้าทุกปีอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ปี 2519-2523 ขาดดุลการค้ากับต่างประเทศเป็นจำนวนเงิน 12,080 22,779 22,838 37,982 59,551 ล้านบาทตามลำดับ สาเหตุเนื่องมาจาก ประการแรก ประเทศไทยกำลังอยู่ในระหว่างการเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ความต้องการสินค้าประเภททุนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ประการที่สอง เงินตราต่างประเทศที่ไทยได้รับเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากทั้งในรูปของการกู้ยืม เงินช่วยเหลือและเงินลงทุนเอกชนล้วนแต่มีผลทำให้มีการซื้อสินค้าจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นไม่ทางตรงก็ทางอ้อม ประการที่สาม การทำรายได้ประชาชาติสูงขึ้นในระยะเวลาที่ผ่านมา ประกอบกับมีการเปลี่ยนแปลงอุปโภคบริโภคตามอย่างประเทศที่พัฒนาแล้ว ทำให้ความต้องการสินค้าจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในขณะที่มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่น้อยกว่า ทำให้ดุลการค้าของประเทศไทยต้องขาดทุนเพิ่มขึ้นทุกปี การแก้ไขปัญหานี้นอกจากจะลดการนำเข้าแล้ว การส่งเสริมการส่งออกเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยลดดุลการค้าขาดดุลได้ การส่งเสริมการส่งออกกระทำได้ในหลายประการคือ

1. การเพิ่มปริมาณการส่งออก โดยเพิ่มรายการสินค้าชั้นปฐมที่ได้ส่งออกอยู่แล้วและนอกเหนือไปจากที่เคยส่งออกอยู่ประจำ รวมทั้งเพิ่มรายการสินค้าอุตสาหกรรมและรายการอื่น ๆ ให้มากขึ้น

2. การเพิ่มตลาดรับซื้อ ด้วยการแสวงหาตลาดในต่างประเทศใหม่ ๆ ซึ่งจัดในรูปของการทำข้อตกลงทางการค้า การจัดคณะผู้แทนทางการค้าไปเยือนประเทศต่าง ๆ และทำการซื้อขายสินค้าพร้อมไปด้วย การจัดงานแสดงสินค้าในต่างประเทศเพื่อให้รู้จักสินค้าไทยมากขึ้น สิ่งที่มาคือปริมาณการสั่งซื้อสินค้าที่นำไปจัดแสดง

3. การเพิ่มรายการสินค้าใหม่ ๆ ที่ตลาดต่างประเทศต้องการ

4. การเพิ่มมูลค่าของสินค้า โดยนำสินค้าผ่านการแปรรูปเสียก่อน เพื่อให้สินค้านี้มีคุณภาพดีขึ้นและเป็นการเพิ่มมูลค่าสินค้าไปด้วย ส่วนมากจะเป็นสินค้าเกษตรแล้วนำมาแปรรูปเป็นสินค้าอุตสาหกรรม เช่น สับปะรดกระป๋อง อาหารทะเลกระป๋อง ผักและผลไม้แปรรูปต่าง ๆ

5. วิธีอื่น ๆ เช่นการให้ข้อมูลและขอสนเทศทางการค้าในด้านการตลาดแก่อุตสาหกรรม การจัดทำสัญญาซื้อขายระยะสั้น การควบคุมมาตรฐานสินค้าขาออก ฯลฯ เป็นต้น

ด้วยวิธีการส่งเสริมการส่งออกดังกล่าว รัฐบาลได้จัดตั้งหน่วยงานเพื่อสนับสนุนการส่งออก เช่น การจัดให้มีที่ปรึกษาการพาณิชย์ขึ้นประจำประเทศต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือทางด้านการศึกษาการพาณิชย์ขึ้นประจำประเทศต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือทางด้านการศึกษาการพาณิชย์ขึ้นประจำประเทศต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือทางด้านการศึกษาการพาณิชย์ขึ้นประจำประเทศต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในผู้ส่งออกชาวไทยในประเทศนั้น ๆ การจัดตั้งศูนย์บริการส่งออก (Export Service Center) เพื่อคอยสนับสนุนผู้ส่งออกทางด้านข่าวสารข้อมูล การอำนวยความสะดวกทางการค้า ตลอดจนแนะนำลู่ทางการค้ากับต่างประเทศ¹ ซึ่งเป็นการทำงานของภาครัฐบาล สำหรับภาคเอกชนมีหอการค้า

¹ กฤษณ์ อรรถกฤษณ์. "บทบาทของบริษัทการค้าต่างประเทศต่อการส่งเสริมการส่งออกของไทย". (วิทยานิพนธ์ชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาการตลาด คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524). หน้า 2

และสมาคมการค้าเป็นสถาบันการค้าเอกชนที่คอยสนับสนุนการส่งออก การ
ดำเนินงานของแต่ละสถาบันก็แตกต่างกันในรายละเอียด ซึ่งจะทำให้เห็น
อย่างเด่นชัด ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 แสดงถึงมูลค่าสินค้าเข้า-ออก และดุลการค้าของ
ประเทศไทยระหว่าง พ.ศ. 2519 - 2523

ปี	สินค้าออก	สินค้าเข้า	ล้านบาท
			ดุลการค้า
2519	60,797	72,877	-12,080
2520	71,198	94,177	-22,979
2521	83,065	108,899	-22,834
2522	108,179	146,161	-37,982
2523	133,449	193,000	-59,551

ที่มา: กรมศุลกากร

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แสดงสินค้าออกที่ฐานที่สำคัญของประเทศไทยและอัตราการเปลี่ยนแปลง ปี 2522-2523

อัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ

รายการสินค้า	2523			2522			2523/2522		
	ปริมาณ	ราคา	มูลค่า	ปริมาณ	ราคา	มูลค่า	ปริมาณ	ราคา	มูลค่า
ข้าว	2,798,930	6,969	19,505	2,796,869	5,575	15,592	0.1	25.0	21.1
ยาง	454,067	27,239	12,390	520,953	23,710	12,342	12.7	14.9	0.9
ข้าวโพด	2,172,698	3,356	7,292	2,013,985	2,802	5,643	7.9	19.8	29.2
ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง	5,044,538	2,941	14,838	3,961,202	2,497	9,891	27.3	17.8	50.0
กุ้งสด	17,902	109,429	1,959	18,628	127,282	2,371	-3.9	-14.0	-17.4
ทุเรียน	33,955	334,178	11,347	31,308	295,516	9,252	8.5	13.1	22.6
น้ำตาล	451,701	6,584	2,964	1,189,818	4,032	4,797	62.0	63.3	-38.0
ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ	-	-	9,573	-	-	8,805	-	-	8.7
รวม 8 ชนิด	-	-	79,878	-	-	68,703	-	-	16.3
สินค้าอื่นๆ	-	-	53,388	-	-	39,476	-	-	35.2
รวมทั้งสิ้น	-	-	133,266	-	-	108,179	-	-	23.2
หัก สินค้าที่ไม่มีการชำระ									
เงินตาม B/P	-	-	-1,157	-	-	-1,298	-	-	-
สินค้าออกตาม B/P	-	-	132,109	-	-	106,881	-	-	23.6

ปริมาณ : เมตริกตัน

ราคา : บาทต่อตัน

มูลค่า : ล้านบาท

พิกัด : กรมศุลกากร

ประเทศ	2519		2520		2521		2522		2523	
1. ญี่ปุ่น	15,685.7	25.80	14,029.4	19.49	16,865.9	20.30	22,900.6	21.17	20,142.2	15.25
2. เนเธอร์แลนด์	8,063.1	13.26	9,564.2	13.29	12,185.3	14.67	12,295.8	11.33	17,585.7	13.31
3. สหรัฐอเมริกา	6,098.1	10.03	6,938.5	9.64	9,153.5	11.02	12,105.5	11.19	16,889.8	12.79
4. สิงคโปร์	4,113.0	6.77	4,805.1	6.26	6,723.0	8.09	9,221.9	8.52	10,226.8	7.74
5. อินโดนีเซีย	3,134.9	5.61	4,281.5	5.95	1,394.1	1.68	3,862.2	3.57	4,828.8	3.66
6. อังกฤษ	3,035.5	4.99	3,342.0	4.64	4,436.0	5.34	5,259.8	4.86	6,958.5	5.27
7. มาเลเซีย	2,539.4	4.18	3,760.5	5.22	4,288.6	5.16	4,769.4	4.41	5,993.4	5.54
8. เยอรมันตะวันตก	1,979.7	3.26	2,491.5	3.46	3,440.8	4.41	4,390.4	4.06	5,567.0	4.21
9. ไต้หวัน	1,870.5	3.08	3,167.4	4.40	1,088.3	1.31	1,364.8	1.26	1,796.0	1.36
10. สาธารณรัฐประชาชนจีน	1,266.0	2.08	2,081.6	2.89	1,497.6	1.80	1,571.9	1.45	2,531.9	1.92
11. สหราชอาณาจักร	981.5	1.61	1,017.8	1.41	1,283.3	1.54	1,989.4	1.84	2,490.9	1.89
12. ฝรั่งเศส	793.9	1.31	872.2	1.21	1,637.6	1.97	2,008.7	1.86	2,192.4	1.66
13. ซาอุดีอาระเบีย	778.6	1.28	716.6	1.00	1,160.8	1.40	1,809.7	1.67	2,319.6	1.76
14. อิตาลี	723.9	1.19	841.5	1.17	1,471.2	1.77	2,172.5	2.01	2,613.1	1.89
15. ออสเตรเลีย	614.3	1.01	660.7	0.92	724.4	0.87	1,046.8	0.97	1,438.0	1.09
16. เกาหลีเหนือ	607.9	1.00	559.5	0.78	732.2	0.88	1,033.1	0.95	1,005.7	0.76
17. อื่นๆ	8,510.6	13.99	13,150.9	19.25	14,982.4	17.7	20,414.2	18.87	28,869.3	21.76
รวม	60,796.6	100	71,980.9	100	83,065.0	100	108,179.0	100	133,449.2	100

ที่มา ศูนย์สถิติการพาณิชย์ กรมส่งเสริมการค้าพาณิชย์
* ข้อมูลเบื้องต้น

ประเทศ	2519		2520		2521		2522		2523*	
	มูลค่า	ดัชนี	มูลค่า	ดัชนี	มูลค่า	ดัชนี	มูลค่า	ดัชนี	มูลค่า	ดัชนี
1. ญี่ปุ่น	23,649.1	32.45	30,469.3	32.35	33,460.7	30.09	37,636.0	25.75	39,929.2	20.68
2. สหรัฐอเมริกา	9,739.6	13.16	11,570.1	12.29	14,830.9	13.69	22,753.6	15.56	32,098.2	16.63
3. ซาอุดีอาระเบีย	5,537.3	7.60	7,788.5	8.27	6,075.9	5.61	9,403.5	6.43	19,103.0	9.90
4. สิงคโปร์	1,834.7	2.52	2,788.8	2.96	4,418.8	4.08	6,847.7	4.96	12,261.4	6.35
5. การ์ตา	4,170.6	5.72	4,956.1	5.26	4,783.0	4.42	6,539.3	4.47	10,308.1	5.34
6. สาธารณรัฐประชาชนจีน	1,462.5	2.01	1,370.6	1.46	1,703.7	1.57	4,939.5	3.38	8,524.7	4.42
7. เยอรมันตะวันตก	3,467.8	4.76	5,194.3	5.52	6,299.6	5.82	7,936.1	5.43	8,215.9	4.26
8. สหราชอาณาจักร	2,621.9	3.60	3,808.0	4.04	4,164.4	3.85	4,708.4	3.22	5,011.0	2.60
9. เนเธอร์แลนด์	815.4	1.12	1,188.7	1.26	1,313.8	1.21	1,749.2	1.20	4,124.0	2.14
10. เกาหลีเหนือ	552.1	0.76	957.0	1.07	1,655.4	1.53	2,381.1	1.63	4,044.9	2.10
11. ไต้หวัน	1,759.8	2.41	2,336.2	2.48	3,689.6	3.40	4,027.9	2.76	3,960.3	2.05
12. ออสเตรเลีย	1,560.1	2.14	1,881.6	2.00	2,457.1	2.27	3,268.4	2.24	3,608.0	1.87
13. มาเลเซีย	396.3	0.54	896.8	0.95	1,366.5	1.26	2,490.5	1.70	3,367.6	1.74
14. อิตาลี	940.1	1.29	1,184.3	1.26	1,305.4	1.21	2,182.2	1.49	2,662.7	1.38
15. ฝรั่งเศส	933.5	1.28	1,239.2	1.32	1,419.9	1.31	2,524.4	1.73	1,905.0	0.99
16. ฮองกง	756.0	1.04	1,085.9	1.15	1,229.6	1.13	1,545.7	1.06	1,791.5	0.93
17. อื่นๆ	12,680.1	17.40	15,461.6	16.43	18,124.5	16.73	25,227.8	17.26	32,084.9	16.61
รวม	72,876.6	100	94,177.0	100	108,298.8	100	140,161.3	100	193,000.4	100

ที่มา: ศูนย์สถิติการพาณิชย์ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์
* ข้อมูลเบื้องต้น

การดำเนินงานของหอการค้าไทยที่มีต่อการส่งเสริมการส่งออก

ลักษณะการดำเนินงานของหอการค้าไทยที่มีต่อการส่งเสริมการส่งออกสามารถแบ่งได้ 6 ประการ

1. การรับรองเอกสาร หอการค้าไทยได้มีส่วนในการออกใบรับรองแหล่งกำเนิดของสินค้า (Certificate of Origin) สำหรับสินค้าที่ได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรที่ส่งออกไปต่างประเทศ นอกเหนือไปจากกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์และสมาคมการค้าบางสมาคม ใบรับรองแหล่งกำเนิดของสินค้าเป็นประโยชน์แก่ผู้ส่งออก เพราะมีประเทศที่พัฒนาแล้วหลายประเทศได้ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศที่กำลังพัฒนา โดยการให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (GSP : Generalize System of Preferences) แก่สินค้าที่มีแหล่งกำเนิดในประเทศที่กำลังพัฒนา ในการค้ากับประเทศในกลุ่มอาเซียนก็มีการให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรระหว่างประเทศสมาชิกเรียกว่า พีทีเอ (PTA : Preferential Trading Arrangements) ผู้ที่จะทำการส่งออกเพื่อขอรับสิทธิพิเศษดังกล่าวจะต้องแสดงความจำนงต่อหอการค้าไทยเพื่อที่จะทำการขอใบรับรองแหล่งกำเนิดของสินค้า หอการค้าไทยออกใบรับรองแหล่งกำเนิดของสินค้าแก่ผู้ที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกด้วย โดยสินค้าที่ทำการออกใบรับรองนั้นมี 3 ประเภทคือ สินค้าปฐม สินค้าที่ลดกรรมและอุตสาหกรรม สินค้าที่รัฐบาลควบคุมหรือกำหนดมาตรฐานและปริมาณการส่งออก

2. การเผยแพร่ข่าวสารและให้บริการทางการค้า

การได้รับข้อมูลทางการค้าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับธุรกิจ โดยเฉพาะข้อมูลทางการค้าระหว่างประเทศ หอการค้าไทยได้มีส่วนช่วยเหลือสมาชิกและนักธุรกิจอื่น ๆ ที่ต้องการทราบข้อมูลทางการค้าเพื่อทำการค้าให้ถูกต้องรวดเร็วและบรรลุวัตถุประสงค์ของสมาชิกเหล่านั้น หอการค้าไทยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1) จัดทำวารสาร หอการค้าไทยฉบับรายปักษ์ขึ้นเพื่อรายงานความเคลื่อนไหวทั้งการค้าภายในและภายนอกประเทศ และที่สำคัญคือ มีการรายงานโอกาสทางการค้าให้กับผู้ส่งออกและนำเข้าอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ผู้รับสามารถติดต่อกับผู้ค้าในต่างประเทศเพิ่มขึ้นเป็นการช่วยขยายการค้าของประเทศอีกทางหนึ่ง

2) จัดทำนิตยสารธุรกิจการค้า เป็นวารสารรายเดือนประกอบด้วย ภาคบทความทางวิชาการ สถิติ ข้อมูลต่าง ๆ รายงานภาวะเศรษฐกิจซึ่งเป็นประโยชน์แก่สมาชิกและนักธุรกิจโดยทั่วไป

3) จัดทำคู่มือเกี่ยวกับประเทศไทย เช่น ธุรกิจในประเทศไทย ฉบับภาษาอังกฤษ เพื่อให้นักธุรกิจทั้งในและต่างประเทศได้ทราบและเข้าใจการประกอบธุรกิจในประเทศไทย

นอกจากนี้ยังให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจการค้าแก่ผู้ที่สนใจบริการ โดยตอบจดหมายต่างประเทศ บริการต่อนักธุรกิจทั้งภายในและภายนอกประเทศ ประมาณว่าใน พ.ศ. 2523 มีนักธุรกิจต่างประเทศเข้ามาซื้อสินค้าจากประเทศไทยโดยผ่านการบริหารหอการค้าไทย จำนวน 120 คน ในจำนวนนี้เป็นนักธุรกิจมาจากตะวันออกกลางร้อยละ 90 ส่วนที่เหลือมาจาก อินเดีย ปากีสถาน บังคลาเทศ ญี่ปุ่น ยุโรปและออสเตรเลีย

3. การแก้ไขปัญหาของสมาชิก

หอการค้าไทยจะเป็นผู้ที่รักษาดุลประโยชน์ของสมาชิก ในกรณีถ้าสมาชิกมีปัญหาก็สามารถทำหน้าที่สื่อร้องเรียนไปยังหอการค้าไทยได้ หอการค้าไทยจะทำหน้าที่เป็นตัวกลางเสนอเรื่องให้รัฐบาลพิจารณาช่วยเหลือแก้ไข เช่น ถ้ามีปัญหาเรื่องภาษีก็จะทำการเสนอเรื่องให้กับคณะกรรมการทางค่านกฎหมายและอนุญาโตตุลาการทางการค้าให้พิจารณาในเรื่องที่เป็นปัญหา หาข้อมูลเพื่อพิจารณาแล้วเสนอเรื่องไปยังคณะกรรมการบริหาร ซึ่งคณะกรรมการบริหารก็จะดำเนินการต่อไปในการเรียกร้องกับภาครัฐบาล เช่น ใน พ.ศ. 2523 หอการค้าจังหวัดเชียงใหม่ได้ทำหน้าที่สื่อถึงหอการค้าไทยเกี่ยวกับเรื่องข้าวที่ขาย

ไม่ได้ซึ่งมีจำนวนมากที่จังหวัดเชียงราย ต้องการให้รัฐบาลช่วยซื้อข้าวในราคา
ประกัน หอการค้าไทยก็เป็นตัวกลางเสนอเรื่องราวให้กับหอการค้าจังหวัด
เชียงราย ให้รัฐบาลดำเนินการช่วยเหลือต่อไป

4. การร่วมมือระหว่างหอการค้าไทยกับทางราชการ

การร่วมมือกับภาครัฐบาลมีการเข้าร่วมในรูปของคณะกรรมการ
รวมในฐานะเป็นที่ปรึกษาของรัฐบาล ได้มีการตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่าง
สถาบันธุรกิจเอกชนระดับสูงกับภาครัฐบาล เพื่อเสนอแนะข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่
เป็นประโยชน์ในการประชุมแต่ละครั้ง เพื่อให้ภาครัฐบาลได้มีการดำเนินการ
แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละภาคเศรษฐกิจ คณะกรรมการที่เรียกว่า
คณะกรรมการร่วมมือแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม โดยมี 3 หน่วย
งานเป็นองค์กรร่วมมือ คือ หอการค้าไทย สมาคมอุตสาหกรรมไทยและสมาคม
ธนาคารไทย จากการตั้งคณะกรรมการร่วมๆ ขึ้นมานี้ก็เนื่องจากความร่วมมือ
ระหว่างภาคเอกชนในหมู่ประเทศสมาชิกสมาคมอาเซียน ซึ่งนับวันจะมีบทบาทมาก
ขึ้นเป็นแรงผลักดันให้รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของภาคเอกชนมากขึ้น ใน
ปัจจุบันได้มีการพัฒนารูปแบบใหม่เพื่อให้เป็นสถาบันที่จะประสานงาน ระหว่าง
ในภาคเอกชนและรัฐบาลดียิ่งขึ้น โดยตั้งคณะกรรมการร่วมมือระหว่างภาครัฐบาล
และเอกชนในการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ ประชุมเจรจากันในระหว่างคณะ
รัฐมนตรีและผู้แทนฝ่ายเอกชนระดับสูง แต่ผลงานยังไม่ปรากฏเด่นชัดเพราะ
เป็นเพียงแต่เริ่มต้นของการตั้งคณะกรรมการร่วมๆ

5. บทบาทเกี่ยวกับอาเซียน

หอการค้าไทยได้เข้าเป็นสมาชิกของอาเซียน-ซีซีไอ (

ASEAN-CCI : Association of South East Asian Nations - Chamber

Commerce & Industry) หรือ คณะรัฐมนตรีของหอการค้าและอุตสาหกรรม
แห่งอาเซียน งานในกลุ่มอาเซียนที่นับได้ว่าเป็นประโยชน์และมีความสำคัญต่อธุรกิจ

ภาคเอกชนเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการร่วมมือกันระหว่างประเทศในกลุ่ม
อาเซียน 5 ประเทศ คือ ไทย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย มาเลเซียและสิงคโปร์
โดยมีวัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและประสานงานระหว่างธุรกิจภาค
เอกชนในกลุ่มประเทศภาคีอาเซียน
2. เพื่อเร่งขยายความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจให้ก้าวหน้าขึ้น
โดยความร่วมมือกันในกลุ่มประเทศภาคีอาเซียน
3. เพื่อสนับสนุนความสัมพันธ์ต่าง ๆ และร่วมมือระหว่างประเทศ
สมาชิกในการช่วยเหลือ การแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ
4. เพื่อกำรงความสัมพันธ์และความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับองค์การ
ระหว่างประเทศอื่น ๆ ที่มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์เช่นเดียวกัน¹

สมาชิกของอาเซียน-ซีซีไอ ประกอบด้วย

- ก. หอการค้าและอุตสาหกรรมแห่งอินโดนีเซีย (Kaman Dagang
dan Industri' Indonesia : KADIN : or Indonesian Chamber of
Commerce & Industry)
- ข. หอการค้าและอุตสาหกรรมแห่งชาติมาเลเซีย (National
Chamber of Commerce and Industry of Malaysia : NCCIM)
- ค. หอการค้าและอุตสาหกรรมแห่งฟิลิปปินส์ (Philippine
Chamber of Commerce and Industry : PCCI)
- ง. สหพันธ์หอการค้าและอุตสาหกรรมแห่งสิงคโปร์ (Singapore
Federation of Chamber of Commerce and Industry : SFCCI)
- จ. คณะกรรมการร่วมระหว่างการค้าอุตสาหกรรมและการธนาคาร
แห่งประเทศไทย (Joint Standing Committee on Commerce, Industry
& Banking Thailand : JSCCIB)

¹ASEAN-CCI, Handbook 1982

สำหรับประเทศไทยซึ่งได้ตั้งคณะกรรมการร่วมฯ ขึ้นมา ก็เพื่อเข้าไปมีบทบาทในอาเซียน-ซีซีโอ โดยร่วมกันระหว่างสามสถาบันภาคเอกชนที่สำคัญคือ หอการค้าไทย สมาคมอุตสาหกรรมไทยและสมาคมธนาคารไทย

หอการค้าไทยได้เข้าไปมีส่วนร่วมในคณะทำงานด้านการค้า (Working Group on Trade) ซึ่งได้มีการจัดตั้งชมรมสินค้า (Commodity Club) ขึ้น ประกอบด้วยชมรมธุรกิจการค้าน้ำตาล ชมรมธุรกิจการค้าปศุสัตว์และอาหาร ชมรมธุรกิจการค้าผักและผลไม้ ชมรมธุรกิจการค้ากาแฟ ชมรมธุรกิจการค้าพริกไทย ชมรมสินค้าต่าง ๆ ได้พยายามเสนอแนะข้อคิดเห็นต่าง..ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศภาคีอาเซียน เช่น ใน พ.ศ. 2523 ประชาชนชมรมธุรกิจการค้าปศุสัตว์และอาหารของอาเซียนได้เสนอโครงการดังต่อไปนี้

- ก. โครงการผลิตกระบือ โคนม โคนเนื้อ แพะ และสุกร การควบคุมโรคและกำจัดสิ่งปฏิกูลของสัตว์
- ข. ให้ดำเนินการจัดตั้งด่านกักกันโรคสัตว์ในทุกประเทศภาคีอาเซียน
- ค. ให้จัดตั้งแหล่งสำรองวัตถุดิบด้านอาหารสัตว์ขึ้น ในกลุ่มประเทศภาคีอาเซียน
- ง. ให้ขยายวัตถุดิบสำหรับผลิตอาหารสัตว์แก่ประเทศภาคีอาเซียนก่อนประเทศอื่น

โครงการนี้ยอมเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยและประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งหลาย¹ ในด้านการผลิตและการตลาดของธุรกิจการค้าปศุสัตว์และอาหารสัตว์

นอกจากนั้นหอการค้าไทยได้มีส่วนร่วมในการประชุมของคณะกรรมการว่าด้วยการค้าและการท่องเที่ยวของอาเซียนระดับรัฐบาล ซึ่งมีประชุมทุก ๆ รอบ

¹รายงานประจำปีหอการค้าไทย พ.ศ. 2523

สามเดือน ที่สมาคมอาเซียน ประเทศสิงคโปร์ ซึ่งทำให้การค้าระหว่างประเทศ
 ในภูมิภาคอาเซียนคล่องตัวขึ้น โดยมีการลดพิกัดอัตราศุลกากรให้ซึ่งกันและกัน
 หรือให้สิทธิพิเศษทางศุลกากร (Preference Trade Arrangements : PTA)
 ในระหว่างประเทศภาคีอาเซียน การเจรจาในระดับรัฐบาล คณะผู้แทนรัฐบาล
 ไทยได้เชิญผู้แทนฝ่ายเอกชนเข้าร่วมประชุมด้วย ในฐานะที่ปรึกษาให้รายละเอียด
 เกี่ยวกับสินค้าที่ฝ่ายธุรกิจเอกชนของประเทศไทยขอสิทธิพิเศษไปและช่วยพิจารณา
 คำขอของประเทศภาคีอาเซียนว่าจะขัดต่อการแข่งขัน ทางด้านการค้าและอุตสาหกรรม
 ของประเทศหรือไม่ เป็นการให้การตัดสินใจของเจ้าหน้าที่รัฐบาลรวดเร็ว
 ขึ้น

จะเห็นได้ว่า การดำเนินงานของอาเซียน-ซีซีไอ มีประโยชน์ต่อ
 ประเทศภาคีอาเซียนในระดับเอกชน นับวันจะมีบทบาทเพิ่มมากขึ้นซึ่งหอการค้า
 ไทยได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกและเข้าไปมีบทบาทในการทำงาน เพื่อเป็นการขยาย
 การค้าระหว่างประเทศอาเซียนให้ดียิ่งขึ้นทั้งในด้านการผลิต การตลาด มีผลดี
 ต่อการส่งสินค้าออกและการนำสินค้าเข้าของประเทศไทยเป็นอย่างมาก

6. การต้อนรับคณะผู้แทนทางการค้าและจัดผู้แทนทางการค้าไปเยือน ประเทศต่าง ๆ

ในแต่ละปีหอการค้าไทยได้มีบทบาทในการต้อนรับคณะผู้แทนการค้า
 จากต่างประเทศและจัดคณะผู้แทนทางการค้าไปแสวงหาตลาดในต่างประเทศ
 ซึ่งนับได้ว่ามีประโยชน์ต่อสมาชิกและนักธุรกิจอื่น ๆ เพราะเป็นการแลกเปลี่ยน
 ความคิดเห็น พร้อมทั้งมีโอกาสซื้อขายสินค้านานาชาติด้วยกัน ปกติแล้วการจัดคณะ
 ผู้แทนทางการค้า กระทรวงพาณิชย์ร่วมกับสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยจะเป็น
 ตัวแทนจากประเทศเสียส่วนมากหอการค้าไทยมีบทบาทค่อนข้างน้อย

การดำเนินงานของสมาคมการค้าที่มีต่อการส่งเสริมการส่งออก

สมาคมการค้าเป็นที่รวบรวมผู้ส่งออกได้โดยตรง ดังนั้นการจัดระเบียบทางการค้าโดยผ่านสมาคมการค้าจึงง่ายต่อการควบคุม ก่อนที่จะทำการค้าขาออก ผู้ส่งออกต้องศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องของ เช่น พระราชบัญญัติการส่งออกป็นอกและการนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าออก พ.ศ. 2503 (พ.ศ. 2522 เป็นฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) นอกจากนั้นยังต้องพิจารณาถึงประกาศของกระทรวงพาณิชย์ที่เกี่ยวข้อง ผู้ที่ทำการค้าขาออกซึ่งสินค้ามาตรฐานจะต้องได้รับอนุมัติให้จดทะเบียนเป็นผู้ทำการค้าขาออก ซึ่งสินค้ามาตรฐานเสียก่อน โดยมีกฎกระทรวงกำหนดคุณสมบัติและหลักเกณฑ์ของผู้จดทะเบียนเป็นผู้ทำการค้าขาออกซึ่งสินค้ามาตรฐานไว้ดังต่อไปนี้

1. ในกรณีที่เป็นนิติบุคคลต้องมีวัตถุประสงค์ระบุไว้โดยชัดแจ้งว่าทำการค้าขาออก ถ้าเป็นบุคคลธรรมดาต้องเป็นผู้มีอาชีพทำการค้าขาออก
2. เป็นสมาชิกของสมาคมการค้าที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการส่งเสริมการค้าสินค้ามาตรฐาน ชนิดที่ขอจดทะเบียนเป็นผู้ทำการค้าขาออก ในกรณีที่ไม่มีสมาคมการค้าดังกล่าวต้องเป็นสมาชิกของสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย หรือต้องไม่เป็นผู้ที่สมาคมการค้าหรือสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยไม่ยอมรับเป็นสมาชิกหรือคัดชื่อออกจากการเป็นสมาชิกโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ซึ่งได้ทำหนังสือร้องเรียนต่อรัฐมนตรีและรัฐมนตรีสั่งให้รับจดทะเบียนเป็นผู้ทำการค้าขาออกซึ่งสินค้าขาออกซึ่งสินค้ามาตรฐาน
3. มีเงินทุนชำระแล้ว หรือนำมาใช้ในการประกอบพาณิชย์กิจตามที่จดทะเบียนไว้ ณ หอทะเบียน หุ้นส่วนบริษัท หรือสำนักงานทะเบียนพาณิชย์แล้วแต่กรณีดังนี้
 - ก. สำหรับทำการค้าข้าว ไม่ต่ำกว่าหนึ่งล้านบาท
 - ข. สำหรับทำการค้าสินค้าอื่น ไม่ต่ำกว่าสองแสนบาท
4. มีสำนักงานที่แน่นอน และเหมาะสำหรับใช้เป็นสำนักงานทำการค้าขาออก
5. มีพนักงานและอุปกรณ์ที่จำเป็นแก่การค้าเงินธุรกิจประจำสำนักงาน

6. ไม่เคยกระทำการใด ๆ ที่เป็นผลเสียหายแก่การค้าขายออก
7. ไม่เป็นผู้ถูกสั่งพักใช้ใบทะเบียนเป็นผู้ทำการค้าขายออก ซึ่ง
สินค้ามาตรฐานมาแล้วรวมกันตั้งแต่สามครั้งขึ้นไป
8. ไม่เป็นผู้ถูกสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเป็นผู้ทำการค้าขายออก
ซึ่งสินค้ามาตรฐาน¹

การจดทะเบียนเป็นผู้ทำการค้าขายออกซึ่งสินค้ามาตรฐานต้องไปยื่น
คำร้องขอที่สำนักงานมาตรฐานสินค้า กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

สำหรับสินค้ามาตรฐาน ซึ่งมีอยู่ 10 ชนิด คือ ข้าวโพค ปอพอก
ผลิตภัณฑ์ มันสำปะหลัง เกลือ ปูนูน ข้าวฟ่าง เครื่องเงินไทย ผ้าไหมและ
ผลิตภัณฑ์ผ้าไหม ไม้สักแปรรูป เมล็ดคละหุ้ง (สองรายการหลังนี้มีประกาศห้าม
ส่งออกตั้งแต่ พ.ศ. 2522) ซึ่งส่วนมากจะเป็นสินค้าทางการเกษตร ทาง
ราชการได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ส่งออกดังต่อไปนี้

ผู้ส่งออก ข้าวโพค ถั่วต่าง ๆ เกลือ ข้าวฟ่าง ต้องเป็นสมาชิก
สมาคมพ่อค้าข้าวโพคและพืชพันธุ์ไทย

ผู้ส่งออก ปอพอก ปูนูน ต้องเป็นสมาชิก สมาคมปอไทย

ผู้ส่งออก ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ต้องเป็นสมาชิก สมาคมการค้า

มันสำปะหลังไทย

ผู้ส่งออก เครื่องเงินไทย ต้องเป็นสมาชิก สมาคมการค้าเครื่องถม
และเครื่องเงินไทย

ผู้ส่งออก ผ้าไหมและผลิตภัณฑ์ผ้าไหม ต้องเป็นสมาชิกสมาคมไหมไทย

¹กฎกระทรวงฉบับที่ 5 (2510) ออกความในพระราชบัญญัติมาตรฐาน
สินค้าขายออก 2503 ว่าด้วยผู้ทำการค้าขายออก ซึ่งสินค้ามาตรฐาน
ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 84 ตอนที่ 19 ฉบับพิเศษ หน้า 2-3.

สำหรับสินค้าที่ไม่ใช่สินค้ามาตรฐาน เช่น ข้าว ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ ก็
 ได้กำหนดให้เป็นสมาชิกของสมาคมในสินค้านั้นเช่นเดียวกัน คือ
 ผู้ส่งออก ข้าว จะต้องเป็นสมาชิก สมาคมผู้ส่งชาวออกต่างประเทศ
 หรือเป็นสมาชิกของสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย
 ผู้ส่งออก ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ (กุ้งสดและปลาหมึกสดแช่แข็ง) จะต้อง
 เป็นสมาชิกของสมาคมผู้ค้าสัตว์น้ำไทย
 ผู้ส่งออก คอกกล้วยไม้ไทย ต้องเป็นสมาชิกสมาคมการค้าผู้ส่งออก
 คอกกล้วยไม้ไทย

การที่ทางราชการกำหนดเช่นนี้ก็เพื่อที่จะจัดระเบียบทางการค้า
 ภายในสมาคมการค้า นั้น ๆ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ควบคุมผู้ส่งออกให้
 รักษาคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าและประการสำคัญก็คือ ต้องการให้ผู้ส่ง
 ออกมีการรวมตัวกัน เพื่อสร้างพลังต่อรองกับผู้ซื้อในต่างประเทศ

สมาคมการค้าตั้งขึ้นมา มีวัตถุประสงค์ที่จะรวมตัวกันของผู้ประกอบ
 วิสาหกิจในสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งที่อยู่ในวัตถุประสงค์ของสมาคมการค้า เพื่อ
 ส่งเสริมการค้าในสินค้านั้น ๆ ให้กับสมาชิกและร่วมมือกับทางราชการอย่าง
 ใกล้ชิด การดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริมการส่งออกของสมาคมการค้า
 มีดังต่อไปนี้

1. การรับรองเอกสาร

สมาคมการค้าบางสมาคมได้รับมอบหมายจากกระทรวงพาณิชย์
 เป็นผู้ให้ออกใบรับรองสินค้า ใบรับรองแหล่งกำเนิดของสินค้า (Certificate
 of Origin) เพื่อเป็นเอกสารประกอบการส่งออก เช่น

สมาคมอุตสาหกรรมไทย ออกใบรับรองแหล่งกำเนิดของสินค้า
 และออกใบรับรองสินค้าเพื่อเป็นหลักฐานสำหรับใช้ส่งสินค้าไปจำหน่ายยังต่าง
 ประเทศ

สมาคมพ่อค้าชาวโศคและพืชพันธุ์ไทยออกใบรับรองสินค้า เช่นเดียวกัน โดยพิจารณาถึงราคาที่จะส่งออกตรงตามที่ทางราชการกำหนด สินค้าที่ออกใบรับรองโดยผ่านสมาคมฯ นี้ ได้แก่ต่าง ๆ

สมาคมผู้ค้าสัตว์น้ำไทยออกใบรับรองแหล่งกำเนิดของสินค้า โดยผู้นำเข้าจากต่างประเทศจะระบุไว้ในเอกสารสัญญาซื้อขายว่า ต้องมีใบรับรองแหล่งกำเนิดของสินค้าจากสมาคมฯ ประกอบการส่งออก ทางสมาคมฯ ก็จะทำให้การออกให้ในสินค้าที่เป็นสัตว์น้ำ เช่น กุ้งสดแช่เย็น ปลาหมึกสดแช่เย็น เป็นต้น

บางสมาคม เช่น สมาคมไหมไทยออกใบรับรองคุณภาพเกี่ยวกับผ้าไหมและผลิตภัณฑ์ไหมภายในประเทศและสำหรับส่งออกด้วย

การรับรองเอกสารนี้ก็เหมือนกับหอการค้าไทย คือ ผู้ที่จะมาขอได้ไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิกของสมาคมการค้า นั้น ๆ แต่ในสินค้ามาตรฐานแล้วผู้ที่จะส่งออกได้หรือจะมาขอการรับรองเอกสารต่าง ๆ ที่จะทำการส่งออก ต้องเป็นสมาชิกสมาคมการค้าในสินค้ามาตรฐานนั้นเสียก่อน

2. การให้บริการข่าวสาร ข้อเสนอแนะทางการค้า และการส่งเสริมทางค่านวิชาการ

นับได้ว่าเป็นงานบริการที่สำคัญอย่างหนึ่งในการส่งเสริมสินค้าออก เพราะการที่สมาชิกได้รับข่าวสาร ข้อเสนอแนะทางการค้าได้อย่างรวดเร็ว และถูกต้องนั้น ทำให้สมาชิกทราบถึงเปลี่ยนแปลงทางการค้าได้อย่างรวดเร็ว และสามารถที่จะปรับนโยบายให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้า การประกาศทางราชการต่าง ๆ มติที่ประชุมของสมาคมฯ

จากการสำรวจปรากฏว่ามีการส่งข่าวสารให้กับสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ โดยการออกวารสารหรือจุลสาร ระยะเวลาการจัดเผยแพร่ก็แตกต่างกัน เช่น รายปักษ์ รายเดือน ราย 2 เดือน ราย 3 เดือน ในกรณี

ที่มีข่าวควั่นก็จะแจ้งให้สมาชิกทราบทันที สมาคมการค้าจะแจ้งข่าวสารให้สมาชิกทราบในระยะความถี่เท่าใดก็ขึ้นอยู่กับนโยบายหรือความจำเป็นของสมาคมการค้า นั้น ๆ

วารสารหรือจุลสารที่จัดทำ นอกจากจะมีข่าวสารการเคลื่อนไหวในวงการแล้วยังมีบทความทางวิชาการ สถิติการค้าต่าง ๆ รายงานสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ ความรู้ทางเทคนิคที่จะปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงาน มีการแจ้งโอกาสทางการค้าแก่สมาชิกโดยเท่าเทียมกัน

สำหรับทางด้านส่งเสริมทางวิชาการ แต่ละสมาคมก็จะพยายามที่จะจัดให้มีการประชุมทางวิชาการหรือมีการสัมมนาอยู่เสมอ โดยอาจจะร่วมมือกับสถาบันการค้าเอกชนอื่น ๆ เช่น สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย หอการค้าไทย สมาคมธนาคารไทย ฯลฯ และหน่วยราชการ เช่น กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นต้น เพื่อที่จะเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้กับสมาชิกของสมาคม จากการสำรวจปรากฏว่า ครั้งหนึ่งของสมาคมการค้าที่สำรวจ (25 แห่ง) มีการส่งเสริมทางวิชาการอย่างจริงจัง

สมาคมการค้าต่าง ๆ ก็พยายามที่จะส่งเสริมการค้าของสมาชิกให้มากที่สุด โดยมีการนำทำเนียบสมาชิกไว้แจกจ่ายกับบรรดาสมาชิกและบุคคลทั่วไปที่สนใจ ถ้าหากจะทำธุรกิจก็สามารถที่จะค้นหาได้รวดเร็วขึ้น บางสมาคมการค้า เช่น สมาคมอุตสาหกรรมไทย ยังมีบริการด้านโทรพิมพ์ให้กับสมาชิก สมาคมการค้ายังเปิดให้คำปรึกษาแก่สมาชิกเมื่อมีข้อสงสัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการค้าอีกด้วย

การที่นักธุรกิจได้ทราบข่าวสารและขอเสนอแนะทางการค้าได้อย่างรวดเร็วและถูกต้องนั้น ทำให้นักธุรกิจสามารถที่จะทำการค้าขายกับต่างประเทศได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งก็นับได้ว่ากาให้บริการข่าวสารและขอเสนอแนะทางการค้าเป็นส่วนที่สำคัญในการส่งเสริมสินค้าออกได้คืออย่างหนึ่งที่เกี่ยว

3. การส่งเสริมการตลาดของสมาชิก

3.1 การเป็นตัวกลางในการเจรจาการค้ากับต่างประเทศ

สมาคมการค้าได้ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางการติดต่อของลูกค้าต่างประเทศกับสมาชิกของสมาคม โดยแนะนำลูกค้าจากต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาหรือติดต่อมาทางจดหมายทำการติดต่อกับสมาชิกโดยตรง เพื่อทำการซื้อขายสินค้า บางสมาคมการค้าได้มีการทำสัญญาซื้อขายมาตรฐาน (Standard Contract) กับต่างประเทศ มีการเจรจาซื้อขายผ่านสมาคมการค้า โดยในสัญญาซื้อขายมาตรฐานนี้สมาชิกถือเป็นหลักเกณฑ์ในการเจรจาการค้ากับลูกค้าในต่างประเทศ เพื่อให้มีการซื้อขายเป็นไปอย่างรวดเร็ว นับได้ว่าสมาคมการค้าให้ความสะดวกกับสมาชิกไม่ต้องมีความยุ่งยากในการเจรจาซื้อขายและทำสัญญาที่มีรายละเอียดยุ่งยาก บางสมาคมการค้าได้รับมอบหมายให้เป็นผู้เจรจาการค้ากับต่างประเทศในระดับเอกชนแบบสมาคมต่อสมาคม

3.2 การจัดสรรโควตาให้กับสมาชิก

การจัดสรรโควตาให้กับสมาชิกเป็นหน้าที่สำคัญของสมาคมการค้าผู้ส่งออก เพราะการส่งสินค้าออกได้มีการจำกัดปริมาณการส่งออกโดยรัฐบาลหรือจากประเทศคู่ค้า และเนื่องจากนโยบายการค้าของรัฐบาลที่พยายามจะให้มีการรวมกลุ่มกันขายสินค้า เพื่อมิให้ขายตัดราคากันเองเมื่อขายได้ในปริมาณรวมเท่าใดก็จะนำมาจัดสรรให้กับสมาชิก โดยสมาคมการค้าจะทำหน้าที่ในการแสวงหาตลาดในต่างประเทศด้วย การจัดสรรโควตาให้กับสมาชิกเป็นไปตามระเบียบของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ซึ่งจะพิจารณาจากประวัติการส่งออก ความสามารถในการส่งออก สินค้าที่มีอยู่ในมูลนิธิเป็นต้น

3.3 การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการส่งออกของสมาชิก

การเข้าเป็นสมาชิกสมาคมการค้าต่าง ๆ เป็นส่วนหนึ่งที่นักธุรกิจได้สังเกตเห็นประโยชน์จากการเป็นสมาชิกของสมาคมการค้า เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นไม่ว่าจะระหว่างนักธุรกิจด้วยกัน กับภาครัฐบาลหรือแม้กับต่างประเทศ สมาคมการค้าก็ได้เข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ การรวมตัวกันของผู้ส่งออกทำให้มีอำนาจการต่อรองกับภาครัฐบาลสูงขึ้น ซึ่งหมายความว่ารัฐบาลจะต้องให้ความสนใจในปัญหาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นด้วย นอกจากนี้สมาคมการค้ายังเป็นผู้คอยเสนอแนะข้อคิดเห็นต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อวงการค้าและภาครัฐบาล จากการสัมภาษณ์ผู้แทนสมาคมการค้าปรากฏว่าปัญหาของสมาชิกมักจะมีมาจากมาตรการของรัฐบาลและความล่าช้าในการบริหารงานซึ่งก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ติดตามมาทำให้ธุรกิจไม่คล่องตัวในการดำเนินงานมากกว่าที่จะมีปัญหาขัดแย้งกันเอง และมีปัญหาเกี่ยวกับลูกค้าในต่างประเทศซึ่งมักมีข้อพิพาททางการค้า การแก้ไขปัญหาของการส่งออกของสมาชิกของสมาคมการค้า จะกระทำโดยการร้องเรียนไปยังภาครัฐบาลในรูปของการทำหนังสือร้องเรียนหรือการเข้าชี้แจงข้อเท็จจริงกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ภาครัฐบาลได้ดำเนินการแก้ไขในปัญหาที่เกิดขึ้น บางสมาคมการค้าก็ทำหน้าที่เป็นอนุญาโตตุลาการให้กับสมาชิก โดยเฉพาะข้อพิพาททางการค้ากับต่างประเทศ สมาคมการค้าจะมีการเดินทางไปเจรจาเพื่อระงับข้อพิพาทให้กับสมาชิก

4. การร่วมมือกับทางราชการ

สมาคมการค้าที่สำคัญต่าง ๆ มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับภาครัฐบาล โดยเฉพาะสมาคมการค้าผู้ส่งออกจะมีการติดต่อกับกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์มากที่สุด นอกจากนั้นก็ยังมียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการส่งออก คือ กรมพาณิชย์สัมพันธ์ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ ซึ่งจะเป็นการให้ข้อมูลแก่ภาคเอกชนมากกว่าที่จะร่วมมือกันอย่าง

จริงจิ่ง นอกจากนั้นยังมีกรมส่งเสริมการเกษตร กรมประมง กระทรวงเกษตร และสหกรณ์ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสมาคมการค้าในด้านการสำรวจผลผลิตภายในประเทศ การสำรวจความต้องการสินค้าชนิดต่าง ๆ ภายในประเทศ ดังนั้น กรมการค้าต่างประเทศ จึงเป็นหน่วยราชการที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับสมาคมการค้าผู้ส่งออกมากที่สุด เพราะการกำหนดระเบียบทางการค้า ประเทศของทางราชการมีผลโดยการตรงตอผู้ส่งออก การสนองรับนโยบายทางการค้า เป็นสิ่งสำคัญที่สมาคมการค้าผู้ส่งออกต้องปฏิบัติตาม เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของทางราชการ เช่น การประกันราคาขั้นต่ำให้กับชาวไร่ การกำหนดราคาขั้นต่ำของสินค้าส่งออก การรวมกลุ่มกันขายสินค้า เป็นต้น เพราะนโยบายการค้าบางสินค้าต้องอาศัยความร่วมมือจากสมาคมการค้าเป็นสิ่งสำคัญ โดยฝ่ายเอกชนพยายามที่จะเสนอแนะข้อคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการค้าของทางราชการ และรายงานภาวะความเป็นจริงเกี่ยวกับสินค้าให้กับทางราชการ

การร่วมมือกับทางราชการของสมาคมการค้าผู้ส่งออกต่าง ๆ มักเป็นคณะกรรมการร่วม โดยมีการส่งผู้แทนเข้าร่วมในคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการต่าง ๆ ที่ทางรัฐบาลได้จัดตั้งขึ้น ซึ่งเป็นไปในรูปของการให้คำปรึกษาขอเสนอแนะต่าง ๆ เท่านั้น ยังมีได้มีการให้ฝ่ายเอกชนเข้าร่วมรับผิดชอบโดยตรง โดยเฉพาะเกี่ยวกับการส่งเสริมการส่งออก สมาคมการค้าผู้ส่งออกที่สำคัญได้ส่งผู้แทนเข้าร่วมในคณะกรรมการต่างๆ อาทิ คณะกรรมการพัฒนาการส่งออก คณะกรรมการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คณะกรรมการคัดเลือกผู้แทนทางการค้าของศูนย์บริการการส่งออก ที่ปรึกษาของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เป็นต้น

5. การร่วมมือระหว่างสมาคมการค้า

สมาคมการค้าต่าง ๆ ได้มีการร่วมมือกันโดยเฉพาะสินค้าที่มี

ความเกี่ยวเนื่องกัน โดยมีการส่งตัวแทนจากสมาคมการค้าต่าง ๆ เข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือกันแล้ว มีการมอบหมายงานให้แต่ละสมาคมการค้าไปดำเนินงาน เช่น การจัดตั้งสหพันธ์อุตสาหกรรมสิ่งทอแห่งประเทศไทย (The National Federation of Textile Industries of Thailand)

: โดยมีสมาคมอุตสาหกรรมสิ่งทอไทย สมาคมอุตสาหกรรมทอผ้า สมาคมไหมไทย สมาคมอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เครื่องนุ่งห่มไทย สมาคมอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สิ่งเคลือบ ใ้ร่วมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อเข้าเป็นสมาชิกของสหพันธ์อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มแห่งอาเซียน เรียกว่า อาฟเทค (ASEAN Federation of Textile Industries : AFTEX) และได้ส่งผู้แทนจาก 5 สมาคมดังกล่าวเข้าร่วมประชุมทุกครั้ง ผลการดำเนินงานของอาฟเทค (AFTEX) เป็นประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมสิ่งทอภายในประเทศ ทั้งในด้านการซื้อขายวัตถุดิบในระหว่างประเทศภาคีอาเซียน หรือการเจรจาต่อรองกับกลุ่มเศรษฐกิจของต่างประเทศอื่น ๆ ในระดับระหว่างประเทศ

นอกจากนั้นยังมีการร่วมมือกันระหว่างสมาคมการค้าที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมยา ซึ่งมี 5 สมาคมด้วยกันคือ สมาคมอุตสาหกรรมไทยผลิตยาแผนปัจจุบัน สมาคมพ่อค้ายากรุงเทพฯ ผลิตภัณฑ์เภสัชกรรมสมาคม เภสัชพาณิชย์สมาคม เภสัชกรรมสมาคมแห่งประเทศไทย (ไม่ใช่สมาคมการค้าแต่เป็นสมาคมที่ตั้งขึ้นจากการรวมตัวของเภสัชกรภายในประเทศ) มีการประชุมร่วมกันทุก ๆ 2 เดือน เพื่อร่วมมือกันในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอุตสาหกรรมยา เช่น ปัญหาการนำเข้าวัตถุดิบเพื่อผลิตยาที่มีอัตราภาษีการนำเข้าสูง ปัญหาเกี่ยวกับกระทรวงสาธารณสุขกำหนดคยาอันตรายไว้มากเกินไป ทำให้ไม่สะดวกแก่ผู้ผลิตและผู้ค้า โดยส่วนมากอุตสาหกรรมยาจะนำเข้าเป็นส่วนใหญ่ยังไม่มี การส่งออกเป็นทีแน่นอนเท่าใด

สมาคมการค้าที่มีความเกี่ยวพันกัน เช่น สมาคมपोไทยและสมาคมอุตสาหกรรมทอกระสอบไทยก็ได้มีการร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด เพราะการผลิตกระสอบจะต้องสัมพันธ์กับการผลิตปอ จึงได้มีการสำรวจผลผลิตปอในแต่ละปีร่วมกัน นอกจากนี้ยังให้ความช่วยเหลือชาวไร่ปอในด้านวิชาการ การจัดหาวัตถุดิบให้ชาวไร่ การประกันราคาการปอขั้นต่ำ เป็นต้น

สมาคมอุตสาหกรรมไทยซึ่งเป็นสมาคมการค้าที่ใหญ่ที่สุดในบรรดาสมาคมการค้าทั้งหมด และมีสาขาอุตสาหกรรมต่าง ๆ ประมาณ 14 สาขา ซึ่งจัดตั้งขึ้นมาเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมสาขานั้น ๆ การร่วมมือกันของสมาคมอุตสาหกรรมไทยกับสมาคมการค้าอื่น ๆ จึงมักจะเป็นในรูปของสมาชิกเสียมากกว่า โดยสมาชิกของสมาคมการค้าหนึ่ง (ที่เกี่ยวข้องทางด้านอุตสาหกรรม) ก็มักจะเป็นสมาชิกของสมาคมอุตสาหกรรมไทย

6. บทบาทเกี่ยวกับอาเซียน

สมาคมอุตสาหกรรมไทยเป็นสมาคมการค้าที่มีบทบาทอย่างมากในวงการอุตสาหกรรม โดยเฉพาะเกี่ยวกับอาเซียนแล้ว สมาคมอุตสาหกรรมไทยและหอการค้าไทย ได้ร่วมกันจัดตั้งคณะกรรมการร่วมทางการค้าและอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (Joint Standing Committee on Commerce and Industry, Thailand) ขึ้น ในปี 2524 ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมฯ ขึ้นใหม่ โดยได้รวมสมาคมธนาคารไทยเข้าด้วยเรียกว่า คณะกรรมการร่วมทางการค้าอุตสาหกรรมและธนาคารแห่งประเทศไทย (Joint Standing Committee on Commerce Industry and Banking Thailand) โดยเข้าร่วมเป็นสมาชิกของอาเซียน-ซีซีไอ ASEAN - CCI (ASEAN-Chambers of Commerce and Industry) ระดับเอ็กซน โดยสมาคมอุตสาหกรรมไทยรับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านอุตสาหกรรมซึ่งอยู่ในคณะทำงานด้านอุตสาหกรรม (Working Group on Industrial Complementation : WGIC)

และส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมกับสาขาอุตสาหกรรมต่าง ๆ (Industries Clubs) จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะรวมกลุ่มอุตสาหกรรมประเภทเดียวกันเอาไว้ เพื่อปรึกษาหารือในปัญหาที่เกิดขึ้น หามาตรการที่เหมาะสมในการที่จะพัฒนาอุตสาหกรรมแต่ละประเภทและแลกเปลี่ยนข่าวสารในระหว่างสาขาอุตสาหกรรมต่าง ๆ ได้ และยังได้ประโยชน์ทางด้านภาษี ถ้าหากมีการซื้อขายสินค้าซึ่งกันและกัน สมาคมอุตสาหกรรมไทยได้ส่งตัวแทนเข้าไปมีบทบาทในอาเซียนภาคเอกชน ดังต่อไปนี้

- คณะกรรมการทำงานด้านอุตสาหกรรมแห่งอาเซียน-ซีซีไอ
(ASEAN-CCI WGIC Standing Committee)
- สหพันธ์เครื่องยนต์แห่งอาเซียน
(ASEAN Automotive Federation : AAF)
- สหพันธ์เครื่องจักรกลทางการเกษตรแห่งอาเซียน
(ASEAN Agricultural Machinery Federation : AAMAF)
- สหพันธ์ผู้ผลิตซีเมนต์แห่งอาเซียน
(ASEAN Federation of Cement Manufacturers : AFCM)
- ชมรมอุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์แห่งอาเซียน
(ASEAN Chemical Industries Clubs : ASEAN-CIC)
- ชมรมอุตสาหกรรมเซรามิกส์แห่งอาเซียน
(Ceramics Industry Club of ASEAN : CICA)
- สหพันธ์อุตสาหกรรมเครื่องไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์และอ็ลลรอยด์แห่งอาเซียน
(ASEAN Federation of Electrical, Electromics & Allied Industries : AEEA)
- สหพันธ์ผู้ผลิตเฟอร์นิเจอร์แห่งอาเซียน
(ASEAN Federation of Furniture Manufacturers : AFFMA)

- สหพันธ์ผู้ผลิตแก้วแห่งอาเซียน
(ASEAN Federation of Glass Manufacturers : AFGM)
- สหพันธ์อุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้าแห่งอาเซียน
(ASEAN Iron & Steel Industry Federation : ASIF)
- ชมรมอุตสาหกรรมเยื่อกระดาษแห่งอาเซียน
(ASEAN Pulp & Paper Industry Club : APPIC)
- สหพันธ์อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เครื่องนุ่งห่มแห่งอาเซียน
(ASEAN Federation of Textile Industries : AFTEI)
- สมาคมอุตสาหกรรมยางแห่งอาเซียน - The Rubber Industries
(Association of South East Asian Nations : RIASEAN)
- คณะทำงานด้านการค้าแห่งอาเซียน-ซีซีไอ (ASEAN-CCI
Working Group on Trade : ASEAN-CCI-WGT)
- A.D Hoe Committee on ASEAN Intra Investment
- คณะกรรมการว่าด้วยการคลังและการธนาคารของอาเซียน

นอกจากนั้นสมาคมอุตสาหกรรมไทยยังได้ตั้งคณะกรรมการธุรกิจอาเซียนขึ้น โดยมีหน้าที่ในการติดตามผลการประชุมต่าง ๆ ของอาเซียน ที่เกี่ยวข้องกับภาคเอกชนและปฏิบัติงานทางด้านอาเซียน ส่วนของอุตสาหกรรมในภาคเอกชนของประเทศไทย โดยเสนอโครงการอุตสาหกรรมเพื่อความร่วมมือในอาเซียนพิจารณา รายการสินค้าที่จะขอสิทธิพิเศษทางการค้าของอาเซียน เป็นต้น

การดำเนินงานของหอการค้าต่างประเทศในประเทศไทยที่มีต่อการส่งเสริมการส่งออก

หอการค้าต่างประเทศที่ตั้งขึ้นมาในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะรวบรวมนักธุรกิจชาวต่างประเทศชนชาติเดียวกันไว้ เพื่อเป็นแหล่ง

พบปะสังสรรค์ แลกเปลี่ยนข่าวสารซึ่งกันและกันและที่สำคัญก็คือ เพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์ของนักธุรกิจต่างชาติที่เป็นสมาชิก นอกจากนี้ก็ยังพยายามที่จะให้เกิดความสัมพันธ์อันดีในการค้าระหว่างประเทศอีกด้วย การดำเนินงานของหอการค้าต่างประเทศพอจะจำแนกได้ดังต่อไปนี้

1. การให้บริการข่าวสารและขอเสนอแนะทางการค้าแก่สมาชิก
 2. การส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
 3. การพิทักษ์ผลประโยชน์ของสมาชิก
 4. การดำเนินกิจกรรมทางสังคม
1. การให้บริการข่าวสารและขอเสนอแนะทางการค้าแก่สมาชิก

หอการค้าต่างประเทศที่สำคัญ เช่น หอการค้าเยอรมัน-ไทย หอการค้าอเมริกันในประเทศไทย หอการค้าญี่ปุ่น-กรุงเทพฯ จะมีข้อมูลและขอเสนอแนะทางการค้าที่ทันสมัย ซึ่งหอการค้าเหล่านี้มักจะจัดตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อหาข้อมูลเหล่านี้โดยเฉพาะและให้บริการกับสมาชิก ข้อมูลอาจจะได้แก่สภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยและประเทศประจำหอการค้า ระเบียบวิธีการค้า แหล่งผลิตสินค้า ผู้นำเข้าและส่งออก ฯลฯ ข้อมูลเหล่านี้เป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้ส่งออกและผู้นำเข้าทั้งสองประเทศ เพราะได้ทราบความเป็นไปในภาคต่าง ๆ ของเศรษฐกิจ กฎระเบียบที่จะต้องปฏิบัติตามให้ถูกต้องเพื่อความเรียบร้อยทางการค้า นอกจากนี้ยังมีการจัดทำทำเนียบการค้าหรือคู่มือเป็นประจำทุกปี ซึ่งเป็นที่รวบรวมกิจการและที่อยู่ของสมาชิกหอการค้า เพื่อแจกจ่ายให้สมาชิก สถาบันต่าง ๆ และบุคคลที่สนใจเพื่อที่จะได้ทำการติดต่อค้าขายได้รวดเร็วขึ้น หอการค้าต่างประเทศเกือบทุกหอการค้ามีการจัดทำวารสารหรือจุลสารเป็นประจำ อาจจะเป็นราย 2 เดือน 3 เดือน เพื่อแจกจ่ายแก่สมาชิกและนำไปเผยแพร่ไปทั่วโลก ทางด้านการลงทุนจากต่างประเทศ หอการค้าต่างประเทศก็มีบทบาทไม่น้อยที่จะเชิญชวนให้นักธุรกิจมาลงทุนใน

ประเทศ ในแง่ของการให้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับประเทศไทย เพราะหอการค้าต่างประเทศก็มีสมาชิกที่อยู่ในต่างประเทศด้วยเช่นกัน

2. การส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

ประเทศไทยขาดดุลการค้ากับประเทศที่ได้มาตั้งหอการค้าในประเทศไทยเสียส่วนมาก จึงน่าจะพิจารณากันว่าหอการค้าต่างประเทศเหล่านี้มีส่วนช่วยในการส่งเสริมการส่งออกของประเทศไทยหรือไม่ ในด้านการส่งออก หอการค้าต่างประเทศไม่ค่อยมีบทบาทมากนัก นอกจากการจัดงานแสดงสินค้าในต่างประเทศเป็นครั้งคราวในประเทศของหอการค้าเหล่านั้น ๆ แต่โดยส่วนมากจะหาลาดสินค้าในประเทศไทยมากกว่า โดยการจัดงานแสดงสินค้าจากต่างประเทศหรือมีการสำรวจตลาด การค้า สำหรับสินค้าบางชนิดให้กับบริษัทในต่างประเทศ ดังนั้น บทบาทในการส่งเสริมการส่งออกจึงมีเพียงบางหอการค้าเท่านั้นที่ส่งเสริมสินค้าไทย ส่วนมากจะมีการส่งเสริมการนำเข้าเสียมากกว่า

3. การพิทักษ์ผลประโยชน์ของสมาชิก

จุดมุ่งหมายอันแท้จริงของหอการค้าต่างประเทศในประเทศไทยก็คือ การพิทักษ์ผลประโยชน์ของสมาชิกที่เข้ามาทำธุรกิจในประเทศไทย ในระหว่างหอการค้าต่างประเทศด้วยกันจะมีการประชุมอยู่เสมอ ในเรื่องเกี่ยวกับที่ส่งผลกระทบกระเทือนต่อชาวต่างประเทศที่อยู่ในประเทศไทย เช่น บัญชาคนเข้าเมือง การทำงานของคนต่างด้าว โดยเฉพาะหอการค้าอเมริกันในประเทศไทย ได้ตั้งคณะกรรมการทางด้านกฎหมายและภาษี ติดตามพระราชบัญญัติคนต่างด้าวอยู่เสมอ และได้มีการเชิญผู้บังคับการกองตรวจคนเข้าเมือง มาให้ความกระจ่างแก่ชาวต่างประเทศที่จะขอเข้ามาในประเทศไทย จะเข้ามาเพื่อท่องเที่ยว ทำการค้า ทำกิจการส่วนตัว หรือเข้ามาเป็นตัวแทนของบริษัทที่มาลงทุนในประเทศไทย เพื่อที่จะได้ทำให้ถูกต้องและเมื่อเข้ามาแล้ว

จะได้ไม่เกิดปัญหาภายหลัง¹ เป็นต้น

สำหรับทางค่านภาษีก็มีปัญหาไม้น้อยสำหรับบริษัทต่างชาติที่มาลงทุนในประเทศไทย โดยร่วมมือกับหอการค้า ๆ หรือสมาคมการค้าที่มีความเคลื่อนไหว ทำหนังสือร้องเรียนต่อรัฐบาลเพื่อขอให้แก้ไขหรือผ่อนผัน ซึ่งปรากฏว่าได้มีกฎหมายออกมา 2 ฉบับ คือ

1. กฎกระทรวงการคลังฉบับที่ 150 พ.ศ. 2523 ซึ่งได้ระบุอัตราค่าใช้จายสำหรับค่าบริการและค่าต้อนรับซึ่งอยู่ในชายที่จะหักจากภาษีรายได้ได้
2. พระราชกำหนดลดหย่อนภาษีการค้าฉบับที่ 94 พ.ศ. 2523 กระทรวงการคลังซึ่งลดหย่อนให้หักภาษีสำหรับสินค้าสำเร็จรูปเพื่อกันการเลี่ยงภาษีการค้าซ้ำซ้อน

กฎหมายทั้งสองฉบับที่ออกมาเป็นผลเนืองมาจากสมาคมการค้าและหอการค้าต่าง ๆ ได้ร้องขอความเป็นธรรมจากรัฐบาลนั่นเอง²

เมื่อมีปัญหาที่เกี่ยวกับคนต่างชาติเกิดขึ้น หอการค้าต่างประเทศจะมีการร่วมมือโดยปรึกษาหารือกัน แล้วชี้แจงข้อเสนอไปให้กับรัฐบาลพิจารณา โดยจัดให้มีการพบปะกับเจ้าหน้าที่ระดับสูง เช่น นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการ เป็นต้น ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นอาจจะเกี่ยวกับการลงทุนภาษี กฎหมาย หรือระเบียบต่าง ๆ ของทางราชการที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินกิจการของสมาชิก นอกจากจะเสนอผ่านสภาหอการค้า เนื่องจากจะมีน้ำหนักมากกว่าในการเจรจา เพราะสภาหอการค้ามีคณะกรรมการต่าง ๆ ซึ่งหอการค้าต่างประเทศเป็นกรรมการอยู่ การเสนอผ่านสภาหอการค้า จะทำให้รัฐบาลเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

¹American Chamber of Commerce in Thailand. Annual Report 1980.

²British Chamber of Commerce in Thailand, Annual Report 1980

4. การดำเนินงานกิจกรรมทางสังคม

หอการค้าต่างประเทศทุกหอการค้า มักจะมีการจัดกิจกรรมทางสังคมเสียเป็นส่วนมาก ทั้งนี้ อาจจะเป็นเนื่องจากว่า หอการค้าต่างประเทศจะต้องได้รับความยอมรับนับถือจากคนไทยและรัฐบาลให้มากขึ้น เพื่อการค้าเป็นธุรกิจได้สะดวกยิ่งขึ้น และต้องการให้ภาพพจน์ในทัศนของประชาชนคนไทยให้ดีขึ้นนั่นเอง

กิจกรรมสังคมเหล่านี้อาจจะได้แก่ การบริจาคเงินสมทบทุนช่วยเหลือองค์การกุศลต่าง ๆ ให้ทุนการศึกษา การพบปะสังสรรค์ นอกจากนั้นยังมีการจัดรับประทานอาหารกลางวัน ระหว่างคณะรัฐบาลและคณะกรรมการหอการค้า หรือเชิญบุคคลสำคัญในวงการต่าง ๆ มาพบปะสังสรรค์และถือโอกาสให้มีการอภิปราย แนะนำทางการค้า เป็นต้น การดำเนินงานเหล่านี้ทำให้มีความสัมพันธ์ระหว่างภาคเอกชนและรัฐบาลใกล้ชิดกันมากขึ้น

การดำเนินงานของหอการค้าต่างประเทศในประเทศไทย จุดมุ่งหมายใหญ่ก็คือ การรักษาดุลประโยชน์ของสมาชิกที่เป็นบริษัทต่างประเทศมากกว่านี้จะส่งเสริมการส่งออกสินค้าไทย

การดำเนินงานของสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยที่มีต่อการส่งเสริมการส่งออก

สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย เป็นสถาบันสูงสุดทางเศรษฐกิจและการค้าของภาคเอกชนที่จัดตั้งขึ้นโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี โดยการสนับสนุนของกระทรวงพาณิชย์และตามกฎหมายหอการค้าให้มีหน้าที่เป็นศูนย์กลางร่วมมือ ประสานงานส่งเสริมภาคเศรษฐกิจและการค้ากับภาครัฐบาล ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ภาครัฐบาล และดำเนินการตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเข้ามามีบทบาทในด้านการค้าระหว่างประเทศ สภาหอการค้าฯ ในฐานะภาคเอกชนได้มีการดำเนินงานต่าง ๆ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้มีดังต่อไปนี้

1. การให้บริการข่าวสารและขอเสนอแนะทางการค้า

ข่าวสารและขอเสนอแนะทางการค้าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักธุรกิจที่คงทราบอยู่ตลอดเวลาว่า ภาวะการค้าของประเทศหรือการส่งออกเป็นอย่างไร สภาหอการค้าฯ ได้มอบหมายให้ฝ่ายวิชาการ เป็นผู้ดำเนินการรับผิดชอบโดยมีการจัดทำ

1. จัดทำหมายเหตุสภาหอการค้าฯ ซึ่งออกเป็นรายสัปดาห์ ประกอบด้วยบทความทางวิชาการ สถิติ รายงานภาวะการเปลี่ยนแปลงราคาของสินค้า ข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แจกจ่ายไปยังสมาชิก สถาบันการค้าอื่น ๆ หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องของตลอดจนสถาบันการศึกษาบางแห่ง
2. รายงานภาวะเศรษฐกิจเป็นประจำทุกปี ประกอบด้วยรายงานภาวะเศรษฐกิจการค้าภายในประเทศเป็นสำคัญ และยังมีสถิติการส่งออกและการนำเข้าอีกด้วย
3. รายงานสภาหอการค้าฯ เป็นวารสารศึกษาลำดับวิจัยเกี่ยวกับสินค้า เป็นรายงานรายเดือนที่มีความสำคัญต่อการส่งออก โดยมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการศึกษาและรับผิดชอบในแต่ละสินค้าไป ทำให้เกิดความชำนาญและทราบปัญหาของสินค้านั้น ๆ โดยเฉพาะ ซึ่งนำผลศึกษามาหาทางป้องกันแก้ไขปัญหาต่อไป อันเกี่ยวกับตลาดต่างประเทศเป็นหลัก
4. รายงานสถิติการค้าต่าง ๆ ซึ่งจัดเตรียมด้วยเครื่องสมองกล รายเดือน รายปี เพื่อใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมการค้า การกำหนดแนวนโยบายการค้าที่ทันสมัยและรวดเร็ว
5. ให้บริการห้องสมุดกับสมาชิก นักธุรกิจ และบุคคลทั่วไปที่สนใจ ซึ่งได้รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวกับการค้าและเศรษฐกิจต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศมาไว้บริการ
6. ให้บริการคำปรึกษาหารือ โดยได้จัดเจ้าหน้าที่มีประจำคอยให้คำปรึกษาแก่สมาชิกและนักธุรกิจในเวลาราชการเป็นประจำทุกวัน

2. การจัดตั้งสภาอนุญาโตตุลาการทางการค้า

เนื่องจากการค้าต่างประเทศของประเทศไทยได้ขยายตัวขึ้น เป็นอันมากในขณะเดียวกัน กรณีพิพาทในทางการค้ากับต่างประเทศก็มีมากขึ้น แต่เมื่อมีกรณีพิพาทเกิดขึ้นก็ต้องส่งเรื่องไปให้อนุญาโตตุลาการในต่างประเทศ เป็นผู้ชี้ขาดทุกครั้ง ทำให้พ่อค้าไทยตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบ เพราะต้องสิ้นเปลือง ค่าใช้จ่ายในการจัดส่งเอกสารและส่งผู้แทนไปต่อสู้แก่ทางกรณีกล่าวหา ดังนั้น สภาหอการค้าฯ จึงได้จัดทำข้อบังคับอนุญาโตตุลาการทางการค้าไทยขึ้นมา แล้วส่งไปให้สำนักงานใหญ่หอการค้านานาชาติรับรองเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2510 ซึ่งเมื่อหอการค้านานาชาติรับรองข้อบังคับอนุญาโตตุลาการทางการค้าไทยมาแล้ว ก็เป็นผลให้ประเทศไทยที่เป็นสมาชิกอีกกว่าร้อยประเทศของ ให้คำรับรองข้อบังคับนี้ไปด้วยเช่นเดียวกัน และสภาหอการค้าฯ ก็ได้จัดตั้งสภาอนุญาโตตุลาการขึ้นมา ประกาศใช้ข้อบังคับอนุญาโตตุลาการทางการค้าเป็นทางการเมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2511

หลังจากตั้งสภาอนุญาโตตุลาการทางการค้าขึ้นมาแล้ว ก็ได้พิจารณาเห็นว่าประเทศไทยได้ทำการค้ากับประเทศญี่ปุ่นมากกว่าประเทศอื่น และเมื่อมีกรณีพิพาทเกิดขึ้นพ่อค้าไทยก็ต้องถูกบังคับด้วยข้อสัญญายินยอมให้ส่งกรณีพิพาทไปให้อนุญาโตตุลาการในประเทศญี่ปุ่นชี้ขาดทุกครั้ง สภาหอการค้าฯ จึงได้สัญญาว่าด้วยความร่วมมือในการระงับข้อพิพาทในทางการค้าด้วยวิธีอนุญาโตตุลาการกับประเทศญี่ปุ่นเมื่อ พ.ศ. 2518 ซึ่งสาระสำคัญของอนุสัญญา มีอยู่ว่า ในกรณีที่มีข้อพิพาทเกิดขึ้น ถ้าผู้ถูกกล่าวหาอยู่ในประเทศไทย ก็ให้ส่งเรื่องมาให้อนุญาโตตุลาการในประเทศไทยเป็นผู้ชี้ขาด แต่ถ้าผู้ถูกกล่าวหาไม่มีภูมิลำเนาอยู่ประเทศญี่ปุ่น ก็ส่งเรื่องไปให้อนุญาโตตุลาการในประเทศญี่ปุ่นเป็นผู้ชี้ขาด หลังจากนั้น เพื่อช่วยป้องกันมิให้พ่อค้าไทยเสียเปรียบพ่อค้าต่างประเทศ สภาหอการค้าฯ ยังได้ทำสัญญาในทำนองเดียวกันนี้กับ เกาหลีและ อินเดียน เมื่อ พ.ศ. 2511 และ 2522 ตามลำดับ

3. การเข้าไปมีบทบาทในองค์การหรือสถาบันการค้าระหว่างประเทศ

การร่วมมือระหว่างประเทศในยุคปัจจุบันเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การพัฒนาเศรษฐกิจและการค้าของแต่ละประเทศบรรลุเป้าหมายได้ นอกจากนี้แล้วการเข้าไปเป็นสมาชิกของสถาบันหรือองค์การการค้าระหว่างประเทศนั้นยังเป็นการปฏิบัติสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและเป็นการยกฐานะของสถาบันทางการค้าของไทยให้อยู่ในมาตรฐานทัดเทียมกับสถาบันทางการค้าของนานาประเทศอีกด้วย สภาหอการค้าสมัครเข้าเป็นสมาชิกของสถาบันและองค์การธุรกิจนานาชาติหลายแห่ง เช่น

- หอการค้านานาชาติ (International Chamber of Commerce: ICC)
- สหพันธ์หอการค้าและอุตสาหกรรมแห่งเอเชีย (Confederation of Asian Chamber of Commerce & Industry - CACCI)
- สหพันธ์สภาผู้ส่งสินค้าทางเรือของอาเซียน (Federation of Asean Shippers' Council)
- หอการค้าและอุตสาหกรรมของอาเซียน (ASEAN Chamber of Commerce Industry)

เมื่อมีปัญหาทางการค้ากับต่างประเทศเกิดขึ้น ผู้แทนของสภาฯ ก็จะนำเอาปัญหาหรือเรื่องราวดังกล่าวร้องเรียนต่อที่ประชุมขององค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องพิจารณาแก้ไขปัญหาให้แก่ประเทศไทย¹

¹ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย. 25 ปี สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย-
ไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา 2523

4. การเสริมสร้างสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศ

4.1 การทำข้อตกลงเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและข้อสนเทศทางการค้าระหว่างประเทศ

เนื่องจากปรากฏว่า หอการค้าและสถาบันทางการค้าของต่างประเทศ โดยเฉพาะของประเทศที่พัฒนาแล้วได้ส่งเจ้าหน้าที่หรือนักวิชาการ เข้ามาศึกษาหาข้อมูลในทางการค้าจากประเทศไทยอยู่เป็นประจำและบางครั้งมีข้อมูลที่พร้อมกว่าเสียอีก มีอยู่บ่อยครั้งที่สภาหอการค้าต้องการข้อมูลและข้อสนเทศทางการค้าและการตลาดของประเทศต่าง ๆ แต่ไม่สามารถจะจัดหาตามที่ต้องการได้ โดยเฉพาะในการส่งผู้แทนทางการค้าไปเยือนต่างประเทศและบางครั้งที่คณะผู้แทนทางการค้าของไทยที่ไปเยือนต่างประเทศไม่ได้รับการสนใจจากพ่อค้าและนักธุรกิจของประเทศที่ไปเยือนที่จะมาพบปะหรือมาให้การต้อนรับแก่คณะผู้แทนไทยเท่าที่ควร ดังนั้น สภาหอการค้าฯ จึงได้ทำข้อตกลงกับหอการค้าของประเทศต่าง ๆ หลายประเทศ เช่น หอการค้าของประเทศเกาหลี หอการค้าไต้หวัน หอการค้าของโปแลนด์ หอการค้าของอินเดีย หอการค้าเยอรมันตะวันออก และหอการค้าของสหภาพโซเวียต เป็นต้น ทำให้มีการร่วมมือกันส่งเสริมการค้าระหว่างกัน สำคัญสำคัญของข้อตกลงมีอยู่ว่า ให้มีการแลกเปลี่ยนเอกสาร ข้อมูลข้อสนเทศในทางการค้า ให้มีการอำนวยความสะดวกให้แก่คณะผู้แทนการค้าและให้มีการช่วยเหลือในการจัดงานแสดงสินค้าระหว่างกัน

ในปัจจุบันสภาหอการค้าฯ ได้มีข้อมูลและข้อสนเทศทางการค้าของประเทศไทยเหล่านี้ค่อนข้างจะสมบูรณ์ ขณะเดียวกันคณะผู้แทนการค้าของไทยที่ไปเยือนประเทศเหล่านั้นก็ได้รับความสะดวกและประทับใจความสำเร็จมากขึ้น

4.2 การต้อนรับคณะผู้แทนทางการค้า

ผู้แทนทางการค้าจากต่างประเทศ อาจจะมีทั้งในระดับ

เอกชนและระดับรัฐบาลในระดับเอกชนแล้วสภาพหอการค้า มีหน้าที่โดยตรงที่จะเข้าไปต้อนรับ ส่วนในระดับรัฐบาลสภาพหอการค้า อาจจะได้รับมอบหมายจากกระทรวงพาณิชย์หรือกระทรวงการต่างประเทศ ให้เป็นผู้ต้อนรับแทนหรือให้เข้าร่วมในการต้อนรับในส่วนที่เห็นว่า เกี่ยวข้องการต้อนรับคณะผู้แทนทางการค้าเป็นงานประจำอย่างหนึ่ง ซึ่งสภาพหอการค้ากระทำอยู่เสมอ เพราะนอกจากจะได้เจรจาซื้อขายสินค้ากันเป็นประการสำคัญแล้วยังสามารถหาช่องทางการตลาดของประเทศที่มาเยือนได้ เมื่อ พ.ศ. 2523 มีคณะผู้แทนการค้าจากต่างประเทศมาเยือนสภาพการค้าทั้งสิ้น 30 คณะ

4.3 การจัดผู้แทนทางการค้าไปเยือนต่างประเทศ

การออกไปแสวงหาตลาดต่างประเทศเป็นสิ่งจำเป็น เพราะการที่จะขอให้ประเทศอื่น มาซื้อสินค้าเองก็คงเป็นไปได้ยาก การจัดผู้แทนทางการค้าไปเยือนต่างประเทศเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถขายสินค้าของประเทศไทยได้ สภาพหอการค้า แต่งตั้งผู้แทนให้เข้าร่วมกับคณะผู้แทนของรัฐบาลเดินทางไปเยือนต่างประเทศอยู่เสมอ เช่นในเค็อนตุลาคม พ.ศ. 2524 คณะรัฐบาลของพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เดินทางไปเยือนประเทศสหรัฐอเมริกา มีผู้แทนของฝ่ายเอกชนเข้าร่วมด้วยคือ กรรมการจากสมาคมอุตสาหกรรมไทย สภาพหอการค้า และหอการค้าไทย นอกจากนั้นยังร่วมมือกับหอการค้าไทยและสมาคมอุตสาหกรรมไทยจัดคณะผู้แทนทางการค้าเดินทางไปแสวงหาตลาดให้แก่สินค้าไทยเพิ่มเติมอีกด้วย

การจัดคณะผู้แทนทางการค้าไปขยายตลาดในต่างประเทศทุกคณะที่ผ่านมา นอกจากจะขายสินค้าได้ทันทีหรือรับคำสั่งทางโทรพิมพ์เมื่อเดินทางกลับหรือสั่งซื้อเพิ่มเติมเนื่องจากพอใจในคุณภาพ หรือผู้สั่งซื้อให้ผลิตภัณฑ์ตามแบบสินค้าแล้วยังมีผลพลอยได้ติดตาม อาทิ ทำให้เกิดตลาดสินค้าใหม่ ๆ เนื่องจากนักธุรกิจได้เดินทางไปเห็นตลาดด้วยตนเอง นอกจากนั้นยังทำให้ทราบความ

ต้องการที่เฉพาะเจาะจงของตลาดสินค้า ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการทำผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามความต้องการของแต่ละประเทศ เช่นการทำเสื้อผ้าสำเร็จรูป นอกจากแบบแล้วยังต้องใช้วัสดุและสีที่เหมาะสมกับสภาพดินฟ้าอากาศของแต่ละประเทศอีกด้วย ซึ่งในที่สุดก็ทำให้เกิดสัญญาทางธุรกิจเพื่อผลทางการค้าระยะยาวต่อไป¹

การจัดส่งผู้แทนการค้าไปแสวงหาตลาดต่างประเทศที่ดำเนินการอยู่นี้ นับว่าเป็นมาตรการแก้ไขปัญหาการค้าดุลการค้าที่ได้ผลดีเป็นอันมาก เพราะปรากฏว่าการไปเยือนต่างประเทศแต่ละครั้ง คณะผู้แทนที่เดินทางไปต่างประเทศสามารถทำสัญญาซื้อขายสินค้า หรือมีการตกลงหลักเกณฑ์ซื้อขายสินค้าให้แก่อีกประเทศในปีถัดมาเป็นมูลค่าสูงนับเป็นร้อย ๆ ล้านบาท บางครั้งก็สูงเป็นพันล้านบาท ซึ่งนับได้ว่าการส่งเสริมการส่งออก โดยการจัดคณะผู้แทนทางการค้าได้ผลดี เกินคาดคิดให้ผลดีว่าการส่งเสริมการส่งออกด้วยวิธีอื่น ๆ

5. การให้ความร่วมมือและคำปรึกษาแก่ทางราชการ

การให้ความร่วมมือและคำปรึกษาแก่ทางราชการ เป็นหน้าที่ตามกฎหมายโดยตรงของสภาหอการค้า ซึ่งสามารถจะจำแนกได้ดังต่อไปนี้

5.1 การแต่งตั้งผู้แทนเข้าร่วมกับคณะกรรมการต่าง ๆ ของภาครัฐบาล

เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า บุคคลที่อยู่ในตำแหน่งสำคัญของสภาหอการค้า เป็นบุคคลที่เชื่อถือแก่วงการต่าง ๆ รวมทั้งภาครัฐบาล และยังเคยได้รับตำแหน่งสำคัญ ๆ ในคณะรัฐบาลอีกด้วย สภาหอการค้าจึงเป็นสถาบันที่ได้รับความเชื่อถือในการส่งเสริมทางการค้า และทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาในเรื่องที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจโดยทั่วไป พร้อมกันนั้นก็แต่งตั้งผู้แทนเข้าร่วมเป็นที่ปรึกษาหรือกรรมการในคณะกรรมการ อนุกรรมการ ที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้นเพื่อการพัฒนาประเทศ หลายคณะกรรมการคือ

¹หนังสือเชิญประชุมสามัญประจำปีของสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ปี 2523

- คณะกรรมการที่ปรึกษาเศรษฐกิจของนายกรัฐมนตรี
- คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
- คณะกรรมการพัฒนาการส่งออก
- คณะกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรม
- คณะกรรมการมาตรฐานสินค้าของกระทรวงพาณิชย์
- คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- คณะอนุกรรมการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- คณะกรรมการการค้าเสรีแห่งประเทศไทย
- คณะกรรมการส่งเสริมพาณิชย์นาวี
- คณะกรรมการการเดินเรือการขนส่งและการคมนาคม
- คณะกรรมการส่งเสริมมาตรฐานร้านค้าของที่ระลึก
- คณะกรรมการว่าด้วยเรื่องสิทธิพิเศษทางการค้า (GSP)
- กรรมการและคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจต่าง ๆ อื่น ๆ อีกหลายชุด

5.2 การออกใบรับรองมาตรฐานสินค้า

การกำหนดมาตรฐานของสินค้าเป็นมาตรการหนึ่งที่จะทำให้การส่งออกสินค้าออกมีมาตรฐานมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะสินค้าเกษตรแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการส่งออก เพราะการปลอมปนคุณภาพของสินค้ากระทำได้ง่าย ผู้นำสินค้าไม่ครบถ้วน มีการส่งสินค้าคุณภาพต่ำหรือสินค้าไม่ได้มาตรฐานตามที่กำหนดในสัญญา ซึ่งผลกระทบให้ผู้ซื้อในตลาดต่างประเทศอาจจะลดปริมาณการสั่งซื้อ หรืออาจเกิดข้อพิพาททางการค้า ทำให้เสียหายแก่เศรษฐกิจโดยรวมได้ กระทรวงพาณิชย์จึงได้มีพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าออก พ.ศ. 2503 และได้ปรับปรุงแก้ไข พ.ศ. 2522 กำหนดให้มีสินค้า

มาตรฐาน 10 ชนิด คือ ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง เมล็ดละหุ่ง ข้าวโพด เกือบ
ผ้าไหม เครื่องเงินไทย ไม้สักแปรรูป ปุ๋ยนุ่น ปอฝอก ข้าวฟ่าง โดยมีสำนัก
งานมาตรฐานสินค้าของกระทรวงพาณิชย์เป็นผู้ดูแลให้เป็นไปตามกฎหมาย

คำจำกัดความมาตรฐานสินค้าว่าหมายถึง "คุณภาพ ชั้น ประเภท
หรือชนิดของสินค้ามาตรฐานที่กำหนดขึ้นโดยใช้ปริมาณ หน่วย น้ำหนัก ปริมาตร
ขนาดส่วนผสม ส่วนประกอบ ส่วนลึก สี ตัวอย่างและอื่น ๆ ทั้งนี้แต่อย่างหนึ่ง
อย่างใดหรือหลายอย่างเป็นเกณฑ์ รวมตลอดถึงวิธีการบรรจุห่อหรือผู้กมัด
และวัตถุที่ใช้ในการนั้นด้วย"¹

การกำหนดมาตรฐานสินค้ามีประโยชน์อย่างยิ่ง ซึ่งพอจะจำแนก
ออกได้ดังนี้

1. การกำหนดมาตรฐานสินค้ามักจะแบ่งออกตามขนาดและน้ำ
หนัก คุณภาพเป็นระดับมาตรฐานต่าง ๆ ทำให้ทั้งผู้ซื้อและผู้ขายสามารถซื้อ
ขายกันได้ ตามระดับความต้องการสินค้าประเภทต่าง ๆ และสามารถเปรียบเทียบ
เทียบราคาระหว่างตลาดหลายแห่งได้แน่นอนยิ่งขึ้น โดยใช้มาตรฐานเดียวกันได้
2. ทำให้สะดวกต่อการขายสินค้า สามารถจะส่งตัวอย่างหรือราย
ละเอียดอื่น ๆ ทำให้การซื้อขายเกิดขึ้นโดยไม่จำเป็นต้องเห็นสินค้าก่อน ถ้า
หากมีการเข้าใจและยอมรับในมาตรฐานของสินค้านั้นแล้ว
3. สินค้าของผู้ขายหลาย ๆ รายสามารถรวมตัวกันเพื่อการส่ง
ออกได้ เนื่องจากมีการกำหนดมาตรฐานไว้เป็นมาตรฐานเดียวกันแล้ว สามารถ
ส่งออกขายได้ครั้งละจำนวนมาก โดยผู้ซื้อไม่ต้องวิตกว่าจะได้สินค้าผิดคุณภาพ
เนื่องจากมีผู้ขายหลายราย

¹พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าออก พ.ศ. 2503 ฉบับแก้ไขเพิ่ม
เติม พ.ศ. 2522

4. สามารถซื้อขายกันได้ล่วงหน้า การกู้ยืมและการสนับสนุนการเงินจากสถาบันการเงิน เพื่อทำการซื้อขายกระทำได้อย่างง่าย เพราะสามารถจะประเมินราคาสินค้าได้ถูกต้องหรือใกล้เคียงมากที่สุด

5. สามารถลดต้นทุนการขนส่งได้ เพราะสินค้าเกรดต่ำที่เสียหายง่ายหรือการเก็บรักษาได้ในระยะสั้นก็อาจจัดส่งจำหน่ายในระยะใกล้ ส่วนสินค้าที่เกรดสูงกว่าหรือเก็บรักษาไว้ได้นานก็สามารถจัดส่งจำหน่ายในระยะไกลได้ ซึ่งเมื่อทราบมาตรฐานสินค้า เช่นนี้แล้วทำให้สามารถตัดสินใจจะขายสินค้าในระยะใกล้ไกลเพียงใดเพื่อประหยัดค่าขนส่ง

6. เป็นการช่วยเพิ่มและขยายความต้องการในสินค้านั้น ๆ ได้ เพราะถ้าทราบคุณภาพสินค้าโดยแน่ชัดแล้ว ก็เป็นการสนับสนุนในการตัดสินใจที่จะซื้อสินค้าได้มากขึ้น เนื่องจากมั่นใจได้ว่าจะได้สินค้าที่มีคุณภาพตามต้องการ

7. ผู้ขายสินคารายย่อยสามารถจะขายสินค้าให้แก่ผู้ซื้อรายใหญ่ได้โดยง่ายขึ้น เนื่องจากมีมาตรฐานในระดับเดียวกัน ผู้ซื้อรายใหญ่ไม่ต้องกังวลต่อมาตรฐานของสินค้าที่รับซื้อจากหลายแห่ง

การกำหนดมาตรฐานของสินค้าเป็นไปตามประกาศของทางราชการ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การออกใบรับรองมาตรฐานสินค้ามี 2 หน่วยงาน คือ

- สำนักงานมาตรฐานสินค้าของกระทรวงพาณิชย์ และเป็นผู้ออกใบรับรองสินค้า มาตรฐานสินค้า 6 ชนิด คือ น้ำไหม เครื่องเงินไทย ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ข้าวฟ่าง ปอพอก ปุ๋ยนุ่น

- สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย เป็นผู้ออกใบรับรองมาตรฐานสินค้า 7 ชนิด คือ ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ข้าวโพด ปอพอก ปุ๋ยนุ่น เกล็ดเมล็ดละหุ่งและไม้สักแปรรูป

สำหรับสินค้ามาตรฐาน ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ปอพอก ปุ๋ยนุ่น ส่งออกทั้งสำนักงานมาตรฐานสินค้าและสภาหอการค้า ออกใบรับรองร่วมกัน แต่สำหรับข้าวโพด เกล็ด ต้องผ่านการออกใบรับรองมาตรฐานสินค้าจากสภาหอการค้า แต่ผู้เดียว

การออกใบรับรองมาตรฐานสินค้าจะมีบริษัทตรวจสอบมาตรฐานสินค้าของเอกชน เป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพของสินค้าแล้วจึงแจ้งให้แผนกออกใบรับรองมาตรฐานสินค้าของสภาหอการค้า ทำการออกใบรับรองมาตรฐานสินค้า โดยบริษัทตรวจสอบเอกชนเหล่านี้ต้องร่วมรับผิดชอบด้วยกรณีสินค้าส่งมอบไม่ตรงกับสัญญาการซื้อขาย

สำหรับบริษัทผู้ตรวจสอบเอกชนเป็นสิทธิของผู้นำเข้าในต่างประเทศที่จะมอบหมายให้ผู้ตรวจสอบเป็นรายใดก็ได้ อาจจ้างบริษัทตรวจสอบซึ่งเป็นสมาชิกของสภาหอการค้า หรือจ้างสำนักงานมาตรฐานสินค้าตรวจสอบก็ได้ สำหรับผ้าไหม และเครื่องเงินไทย บริษัทตรวจสอบเอกชนไม่มีสิทธิที่จะเข้าทำการตรวจสอบ

จะเห็นได้ว่า สภาหอการค้า มีบทบาทอย่างมากในการส่งเสริมการส่งออก โดยเฉพาะในด้านการควบคุมมาตรฐานสินค้า ซึ่งทำให้เป็นที่ยอมรับของตลาดต่างประเทศ โดยเฉพาะสินค้ามาตรฐานที่ผ่านการออกใบรับรองมาตรฐานสินค้าจากสภาหอการค้า

5.3 การตรวจสอบคุณภาพข้าว

ตั้งแต่ พ.ศ. 2500 กระทรวงพาณิชย์ได้มอบหมายให้สภาหอการค้า เป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพข้าว โดยสภาหอการค้า ได้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจข้าว ซึ่งเป็นคณะกรรมการสาขาหนึ่งของสภาหอการค้า เป็นผู้รับผิดชอบการตรวจสอบคุณภาพข้าวให้เป็นไปตามมาตรฐาน ตามประกาศของกระทรวงพาณิชย์โดย"มาตรฐานข้าว หมายถึง คุณภาพตามประเภทหรือ

ชนิดของข้าว โดยพิจารณาจากลักษณะพื้นข้าวและส่วนผสมของเมล็ดข้าว ตลอดจน
 จนการสี ตามที่ได้กำหนดขึ้นไว้ สำหรับข้าวแต่ละประเภทหรือชนิด ทั้งนี้ คุณภาพ
 ของข้าวย่อมผันแปรไปตามฤดูกาลตามตัวอย่างที่กำหนดไว้เป็นระยะ ๆ เพื่อ
 ประโยชน์แห่งการพิจารณาเปรียบเทียบ¹ ข้าวที่ทำการตรวจสอบมาตรฐาน
 เพื่อการส่งออก คือ ข้าวขาว 100 % ชั้น 1 ข้าวขาว 100 % ชั้น 2
 ข้าวขาว 100 % ชั้น 3 ข้าวขาว 5 % ข้าวขาว 10 % ข้าวขาว 15 %
 ข้าวขาว 20 % ข้าวขาว 25 % (เลิศ) ข้าวขาว 25 % ข้าวขาว 35 %
 ข้าวขาว 45 % โดยกำหนดให้มีขนาดความยาวของเมล็ดข้าว พื้นข้าว (หมาย
 ถึงข้าวแต่ละชั้นที่นำผสมกันเข้าตามส่วน เพื่อให้เป็นข้าวแต่ละชนิด) ส่วน
 ผสม สี ความชื้น

ทั้งข้าวของภาคเอกชนและรัฐบาลจะต้องผ่านการตรวจสอบคุณภาพ
 ข้าวจากคณะกรรมการตรวจข้าวของสภาหอการค้า เสียก่อน จึงจะทำการ
 ส่งออกได้ จึงนับได้ว่าสภาหอการค้ามีบทบาทอย่างยิ่งที่จะตรวจสอบให้ส่งข้าว
 ออกนอกราชอาณาจักร

6. การเจรจาเป้าหมายสินค้าส่งออกไปญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญมากของประเทศไทย
 จะเห็นได้ว่า (ดูตารางที่ 5-6) ประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่เราส่งสินค้าไป
 ขายมากที่สุด ตั้งแต่ ปี 2519-2523 ส่งสินค้าไปญี่ปุ่นคิดเป็นร้อยละ 25.80
 19.49 20.30 21.17 และ 15.25 ของสินค้าออกทั้งหมดตามลำดับ
 และถ้าจะพิจารณาทางด้านการนำเข้าแล้ว ประเทศไทยก็นำเข้าจากประเทศ
 ญี่ปุ่นมากเป็นอันดับหนึ่งเช่นเดียวกัน ในพ.ศ. 2519 - 2523 นำเข้าสินค้า

¹ คณะกรรมการตรวจข้าว สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ประกาศ
 กระทรวงพาณิชย์ เรื่องการกำหนดมาตรฐานข้าวใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 30
 มกราคม 2517. คณะกรรมการตรวจข้าวสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย 2517.

จากญี่ปุ่นคิดเป็นร้อยละ 32.35 30.90 25.75 และ 20.68 ของสินค้าเข้าทั้งหมดตามลำดับ จากสถิติถึงเมื่จะมีการส่งออกและนำเข้าจากประเทศญี่ปุ่นน้อยลง แต่ประเทศไทยก็ยังคงขาดดุลการค้ากับประเทศญี่ปุ่นมากที่สุดในการแก้ปัญหาดังกล่าวได้มีความพยายามที่จะเข้าร่วมเจรจาระหว่างกันตั้งนั้นใน พ.ศ. 2511 นายกรัฐมนตรีญี่ปุ่นในวาระที่นายกรัฐมนตรีไทย (สมัยจอมพล ถนอม กิตติขจร) ไปเยือนประเทศญี่ปุ่น ทั้งสองฝ่ายได้ตกลงจัดตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่างไทยกับญี่ปุ่นว่าด้วยการค้า (Thailand-Japan Joint Committee on Trade) การประชุมครั้งแรกของคณะกรรมการนี้ได้มีขึ้นที่กรุงเทพฯ ในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2511 ปีต่อมาได้ประชุมกันที่โตเกียวและผลัดกันประชุมแห่งละปีสลับเปลี่ยนกันไป การประชุมเรื่องการค้าไทย-ญี่ปุ่น มี 3 ระดับคือ ระดับรัฐมนตรี ระดับเจ้าหน้าที่กระทรวงที่เกี่ยวข้องของการค้าต่างประเทศ ระดับเอกชน¹

นับตั้งแต่ พ.ศ. 2513 เป็นต้นมา กระทรวงพาณิชย์ได้มอบหมายให้สภาหอการค้า เป็นตัวแทนของฝ่ายเอกชนแห่งประเทศไทยเข้าร่วมทำการเจรจากับสหพันธ์การค้าเศรษฐกิจญี่ปุ่น (Keidenren) ฝ่ายไทยได้เสนอเป้าหมายสินค้าให้ฝ่ายญี่ปุ่นรับซื้อ โดยพยายามให้ฝ่ายญี่ปุ่นรับซื้อสินค้าให้บรรลุเป้าหมายตามปริมาณที่ตกลงกันไว้ให้มากที่สุด โดยมีได้คิดมูลค่าส่งออกรวม เพราะไทยต้องการกระจายประเภทสินค้าออกให้มากขึ้น ญี่ปุ่นมักจะตัดรายการสินค้าทางอุตสาหกรรมแล้วขอเพิ่มปริมาณการส่งออกสินค้าเกษตรเป็นประจำ

สินค้าที่ได้ตั้งเป้าหมายการส่งออกไปญี่ปุ่นนี้ ทางสภาหอการค้า ได้มีการประชุมร่วมกันกับสมาคมการค้าต่าง ๆ และบริษัทเอกชนอื่น ๆ เพื่อที่จะหาช่องทางส่งสินค้าออกให้มากที่สุด เมื่อได้ปริมาณและมูลค่าแล้วก็จะเสนอขายให้กับประเทศญี่ปุ่นต่อไป

¹เขียน ชีระวิทย์. ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับญี่ปุ่น สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. 2517

การจัดทำเป้าหมายนี้ สภาหอการค้ามีบทบาทอย่างมาก เพราะ :
 เท่ากับว่า เป็นการพยายามส่งสินค้าไทยไปขายให้กับญี่ปุ่นเพื่อลดดุลการค้าให้
 น้อยลง และยังทำให้ผู้ส่งออกภายในประเทศได้ทราบตลาดแน่นอนว่า ควรจะ
 ผลิตส่งออกเท่าไรจึงจะมีปริมาณเพียงพอและมีสินค้าใดบ้างที่ตลาดญี่ปุ่นต้องการ
 ใน พ.ศ. 2523 คณะกรรมการร่วมไทย-ญี่ปุ่นได้เปลี่ยนชื่อเป็นคณะกรรมการ
 เศรษฐกิจและการค้าไทย-ญี่ปุ่น (Thailand Japan Joint Trade and
 Economic Committee)

7. การเจรจาทำสัญญาขายข้าวโพคให้กับญี่ปุ่นและไต้หวัน

ข้าวโพคเป็นสินค้าหลักที่สำคัญในการส่งออกในช่วงระยะ 10
 ปีที่ผ่านมา นำรายได้เข้าสู่ประเทศเป็นจำนวนมากในแต่ละปี โดยเฉพาะญี่ปุ่น
 กับไต้หวันเป็นประเทศที่ซื้อข้าวโพคจำนวนมากทุกปีจากประเทศไทย ใน พ.ศ.
 2519 ส่งข้าวโพคออกไปที่ญี่ปุ่นมีจำนวนถึง 1,010,105.670 เมตริกตัน
 และไต้หวันจำนวน 450,903.432 เมตริกตัน จากปริมาณการส่งออกทั้งหมด
 2,359,688.923 เมตริกตัน ใน พ.ศ. 2520 ปริมาณการส่งออกข้าวโพค
 ไปญี่ปุ่นและไต้หวัน รวมกันแล้วมีจำนวนถึง 785,684.98 เมตริกตันจาก
 ปริมาณการส่งออกทั้งหมด 1,435,931.130 เมตริกตัน ใน พ.ศ. 2521
 ส่งออกไปญี่ปุ่นจำนวน 494,925.460 เมตริกตัน จากปริมาณการส่งออก
 ทั้งหมด 1,765,518.012 เมตริกตัน และใน พ.ศ. 2523 ส่งออกไปญี่ปุ่น
 และไต้หวันรวมกัน 290,266.466 เมตริกตันจากปริมาณการส่งออกทั้งหมด
 2,000,129.053 เมตริกตัน¹ การส่งออกทั้งสองประเทศนี้มีปริมาณมากน้อย
 ตามแต่ข้อตกลงแต่ละปีจากสถิติก็จะเห็นว่า ตลาดข้าวโพคไทยในญี่ปุ่นและ
 ไต้หวันมีความสำคัญ

1. วารสารธนาคารกรุงไทย จำกัด. รายงานเศรษฐกิจประจำ
 เดือนสิงหาคม, 2524.

ในอดีตที่ผ่านมา มักปรากฏว่าตอนต้นฤดูข้าวโพดส่งออกมาก ครบถึงปลายฤดูข้าวโพดเหลือน้อย ราคาข้าวโพดภายในประเทศก็ราคาสูงกว่าราคาตลาดโลกมาก เราจึงไม่สามารถจะเสนอขายให้ญี่ปุ่นในระยะปลายฤดูได้นอกจากนั้นแล้วในช่วงที่ข้าวโพดราคาแพง ผู้ส่งออกก็แย่งกันซื้อ ในช่วงราคาถูกก็แย่งกันขายตัดราคาขายทำให้เสถียรภาพทางการค้าไม่แน่นอน ทางฝ่ายญี่ปุ่นและไทยจึงได้ร่วมมือกันเพื่อหลีกเลี่ยงสถานการณ์เช่นนี้ สัญญาซื้อขายข้าวโพดระหว่างไทย-ญี่ปุ่นจึงเกิดขึ้น

ครั้งแรกเป็นสัญญาระหว่างสมาคมพ่อค้าข้าวโพดและพืชพันธุ์ไทยกับสมาคมผู้นำเข้าข้าวโพดของประเทศญี่ปุ่น เริ่มทำเมื่อ พ.ศ. 2502 สัญญามีชื่อย่อว่า "JTA 59" ต่อมา พ.ศ. 2505 สมาคมพ่อค้าข้าวโพดและพืชพันธุ์ไทยก็ได้มอบให้สภาหอการค้า เป็นผู้เจรจาทำสัญญาแทนให้กรมการค้าต่างประเทศเป็นผู้ลงนามในสัญญาด้วย โดยอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศลงนามในฐานะหัวหน้าคณะผู้แทนฝ่ายไทย ประธานสภาหอการค้าเป็นผู้แทนพ่อค้าฝ่ายไทย ต่อมาสมาคมผู้นำเข้าข้าวโพดของประเทศญี่ปุ่นได้ยกเลิกสัญญาการซื้อขายข้าวโพดกับฝ่ายไทย จึงทำสัญญากับสมาคมการค้าอาหารสัตว์ของญี่ปุ่น (Japan Feed Trade Association : JFTA) แทนสมาคมผู้นำเข้าข้าวโพดเข้าของประเทศไทย

ใน พ.ศ. 2511 - 12 สภาหอการค้าได้รับมอบหมายให้เป็นผู้เจรจาทำสัญญาแต่ผู้เดียว โดยมีกระทรวงพาณิชย์เป็นที่ปรึกษา ใน พ.ศ. 2513 ได้มีการแก้ไขข้อความบางข้อในสัญญาเดิมและใช้ชื่อย่อว่า "JTA 70" ในปีเดียวกัน สภาหอการค้า ได้ทำสัญญาขายข้าวโพดให้กับไต้หวันแบบเดียวกับที่ทำกับญี่ปุ่น สัญญากับไต้หวันมีชื่อย่อว่า "CTA 70" สัญญานี้ยังคงถือเป็นแบบอย่างในการทำสัญญาในปีต่อๆ มา ซึ่งอาจจะมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายละเอียดบ้างเล็กน้อย ตามสถานการณ์ของการค้าในแต่ละปี สิ่งมีกำหนดไว้ในสัญญาซื้อขายระหว่างไทยกับญี่ปุ่นและไต้หวัน ประกอบไปด้วยระยะเวลา

ข้อตกลง ปริมาณการซื้อขาย สัญญาระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ขั้นตอนของการคิดราคา สูตรการคำนวณราคา ขั้นตอนการส่งออก การฝึกสัญญาหรือมีเงื่อนไขอื่น ๆ ที่ใคร่ระบุไว้ นอกจากนั้นก็ยังมีเอกสารประกอบข้อตกลงในสัญญา อาจจะเห็นการกำหนดวันเจรจา กำหนดราคา ช่วงเวลาส่งมอบ การกำหนดส่งเจ็อบในสินค้า การบรรจุทุกโดยใช้เรือไทย การใช้บริษัทตรวจสอบไทย ฯลฯ เป็นต้น

ดังนั้นสภาพการค้า มีบทบาทในการเจรจาขายสินค้าข้าวโพดให้สองประเทศนี้ โดยให้สมาคมพ่อค้าข้าวโพดและพืชพันธุ์ไทยเป็นผู้ทำการส่งมอบสินค้าให้เป็นไปตามสัญญา

การทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้ากับญี่ปุ่นและไต้หวันมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ดังนี้

ข้อดี 1. ทำให้ไทยมีตลาดข้าวโพดประจำ และแน่นอนมากขึ้น
2. ในยามที่ข้าวโพดล้นตลาด จะตัดปัญหาการแย่งตลาดกันเองในระหว่างผู้ส่งออก อันจะนำมาซึ่งการตัดราคาส่งออก และกตราคารับซื้อจากชาวไร่ได้

3. ในยามที่ข้าวโพดขาดแคลน จะตัดปัญหาการแย่งกันซื้อเพื่อส่งออก เพราะผู้ส่งออก ส่งออกได้ตามโควตาที่จัดสรรให้เท่านั้น

4. ป้องกันการบิดพลิ้วสัญญา เพราะแต่ละฝ่ายมีองค์กรคอยควบคุมอยู่

ข้อเสีย 1. ในกรณีที่ข้าวโพดราคาสูง ตลาดอื่น ๆ อาจจะเสนอซื้อในราคาสูงกว่าที่ขายให้กับญี่ปุ่นและไต้หวัน แต่เมื่อประเทศไทยต้องส่งให้ญี่ปุ่นและไต้หวันตามสัญญา ทำให้เสียโอกาสในการที่จะส่งให้ตลาดอื่น จึงได้ราคาสูงกว่า

2. เมื่อประเทศอื่นขอซื้อข้าวโพด แต่ประเทศไทยไม่สามารถจะขายให้ได้เนื่องจากต้องส่งตามเงื่อนไขในสัญญาให้กับญี่ปุ่นและไต้หวัน

ทำให้ไทยเสียโอกาสในการขายตลาดข้าวโพค ซึ่งเราอาจจะขายให้กับประเทศอื่นได้ในจำนวนน้อย

3. ถ้าหากการผลิตภายในประเทศมีปริมาณไม่เพียงพอที่จะส่งออกอาจจะทำให้ผิดสัญญาได้ เพราะข้าวโพคเป็นสินค้าเกษตร ผลผลิตขึ้นอยู่กับฤดูกาลเป็นสิ่งสำคัญ

แต่ถ้าพิจารณาแล้วก็จะให้ผลดีมากกว่าผลเสีย และเป็นที่น่าสังเกตว่า การเจรจาการขายข้าวโพคมักจะมีการไต่ราคาในตลาดชิคาโกเป็นฐานการคำนวณราคาขาย โดยไม่ได้พิจารณาตามราคาตลาดโลก ทำให้ประเทศไทยเสียเปรียบอยู่เสมอและได้มีการเจรจากันหลายครั้ง ฝ่ายทางญี่ปุ่นก็ไม่อาจที่จะให้ฝ่ายไทยคิดราคาตามตลาดโลกได้ โดยเฉพาะในฤดู พ.ศ. 2522 - 23 ทำให้การส่งข้าวโพคไปประเทศญี่ปุ่นไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

สภาหอการค้าจึงมีบทบาทในฐานะภาคเอกชนที่เป็นตัวแทนในการเจรจาสินค้าที่มีความสำคัญกับประเทศ

3. การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจขนาดใหญ่

สภาหอการค้า เป็นแหล่งที่รวมของบรรดานักธุรกิจทั้งสถาบันการกัญผลิตและผู้ทำการค้า ตามที่ไดกล่าวมาแล้วคือ สมาชิกของสภาหอการค้า ประกอบไปด้วยหอการค้าไทย หอการค้าต่างประเทศ สมาคมการค้า รัฐวิสาหกิจ สหกรณ์ และบริษัทห้างร้านต่าง ๆ เป็นสมาชิกสมทบ

ดังนั้นสภาหอการค้า จึงมีบทบาทในทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในด้านกรส่งเสริมสินค้าไทยในการส่งออกแล้วสภาหอการค้าได้มีบทบาทในสินค้าส่งออกที่สำคัญ ๆ อยู่เสมอ การค้าข้าวส่งออกนอกราชอาณาจักรก็ยังกำหนดคุณสมบัติของผู้ส่งข้าวออกต้องเป็นสมาชิกสภาหอการค้า หรือสินค้ามาตรฐานอื่น ๆ ก็กำหนดให้เป็นสมาชิกที่สมาคมการค้าที่มีวัตถุประสงค์และสมาคมการค้าเหล่านี้ก็มักจะเป็นสมาชิกของสภาหอการค้าอีกชั้นหนึ่ง

การที่ภาคเอกชนได้รวมตัวกันนี้มีทั้งผลดีและผลเสีย ผลดีก็คือเมื่อรวมกันเข้าสามารถที่จะจัดระเบียบทางการค้าได้ง่าย เอกชนสามารถควบคุมตนเองแทนภาครัฐบาลได้ แต่ผลเสียก็คือ อาจเกิดอำนาจการผูกขาดในทางการค้า แต่ผลเสียก็สามารถที่จะควบคุมได้โดยรัฐบาลได้ออกกฎหมายมาควบคุมการรวมตัวกันนั้นนับว่าเป็นการสนับสนุนของภาครัฐบาลและรัฐบาลเองสามารถที่จะใช้สถาบันเหล่านี้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศไทยได้ เพราะรัฐบาลจะสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายได้นั้น ก็ขึ้นอยู่กับความร่วมมือและการประสานงานที่ดีจากภาคเอกชน ดังนั้นทั้งภาคเอกชนและรัฐบาลจึงต้องถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน การออกกฎระเบียบต่าง ๆ ก็ควรให้ฝ่ายเอกชนได้รับทราบและสามารถปฏิบัติได้ด้วยความเรียบร้อย

การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจนี้ ปรากฏในประเทศที่ปกครองด้วยระบอบเสรีนิยมทุกประเทศ อันเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารซึ่งกันและกัน เป็นแหล่งที่สามารถปรึกษาหารือกันเมื่อมีปัญหาได้และที่สำคัญก็คือ มีอำนาจในการต่อรองเกี่ยวกับภาครัฐบาลภายในประเทศและหน่วยเศรษฐกิจอื่น ๆ ในต่างประเทศได้อีกด้วย

สภาหอการค้าฯ มักจะมีบทบาทเกี่ยวกับสินค้าทางเกษตรมากกว่าสินค้าอุตสาหกรรม สินค้าทางอุตสาหกรรมกำลังเข้ามามีบทบาทอย่างมากในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศจะดำเนินการโดยสมาคมอุตสาหกรรมไทย ซึ่งนับวันจะเติบโตและขอบเขตการดำเนินงานก็กว้างขวางขึ้น ดังนั้นจึงมีการประสานงานกันอยู่เสมอ แต่ขณะนี้องจากสภาหอการค้าฯ ตั้งขึ้นมาก่อนและสินค้าเกษตรก็ยังคงมีความสำคัญอยู่ สภาหอการค้าฯ จึงจะมีบทบาทต่อเศรษฐกิจของประเทศต่อไปอีกนานในอนาคต

การประสานงานระหว่างหอการค้าและสมาคมการค้ากับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง

หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการส่งออกโดยตรงคือ กรม

การค้าต่างประเทศ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กรมพาณิชย์สัมพันธ์ ศูนย์บริการ
ส่งออก กระทรวงพาณิชย์ สำหรับภาคเอกชนมีหอการค้าและสมาคมการค้า
เป็นหน่วยงานที่คอยให้การสนับสนุนการส่งเสริมการส่งออก

การประสานงานระหว่างหน่วยราชการดังกล่าวกับหอการค้าและ
สมาคมการค้ายังไม่ได้เป็นรูปแบบที่เด่นชัด เพียงแต่มีการให้ความร่วมมือ
ระหว่างกัน โดยการเข้าร่วมกับคณะกรรมการต่าง ๆ ของหน่วยราชการที่ตั้ง
มา ซึ่งฝ่ายเอกชนเป็นฝ่ายปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ได้ออกมา นอกจากนั้นอาจจะ
มีการประสานงานโดยการเข้าร่วมกำหนดราคาสินค้าส่งออกแต่ละชนิด เป็น
ที่ปรึกษาหรือให้คำแนะนำแก่ภาครัฐบาลและภาคเอกชนเข้าไปมีส่วนร่วมรับรู้เท่า
นั้น แต่ยังไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมรับผิดชอบโดยตรงและยังไม่สามารถนำไปปฏิบัติ
ได้อย่างจริงจัง เช่น การจัดตั้งคณะกรรมการร่วมการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ
และอุตสาหกรรมใน พ.ศ. 2521 - 2523 ซึ่งมีภาคเอกชน คือ สมาคม
อุตสาหกรรมไทยและหอการค้าไทย ร่วมกับภาครัฐบาลมีการประชุมร่วมกัน
เพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับเศรษฐกิจของประเทศ ภาคเอกชนก็ได้เสนอแนว
ความคิดต่าง ๆ ต่อภาครัฐบาลและภาครัฐบาลก็นำไปปฏิบัติ แต่ยังไม่ได้
มอบหมายให้ภาคเอกชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจอย่าง
มีรูปแบบและเป็นทางการในขณะนี้ พ.ศ. 2525 ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ
ร่วมระหว่างภาครัฐบาลและเอกชนในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ (กรอ)
(ซึ่งจะกล่าวต่อไปในหน้า 145) ซึ่งนับเป็นรูปแบบหนึ่งที่จะทำให้มีการ
ประสานระหว่างภาคเอกชนและรัฐบาลดีขึ้น